

ליקוט פירושים

מילקוט לוי יצחק עה"ת

לכבוד יום ההילולא
כ' מנחם-אב ה'תשע"ו

ב"ה.

לכבוד יום ההילולא כ"ק הרה"ק הרה"ח המקובל ר' לוי יצחק זצ"ל
אביו של רבינו זי"ע, כ' אב שנת הע"ב,
מצורף בזה צרור פירושים מספר ילקוט לוי יצחק על פרשיות וישב -
ויחי, שיצא לאור עתה ע"י הוצאת קה"ת.
ידוע ומפורסם גודל הבקשה פנימית ועמוקה, שרצון הרבי שילמדו
תורת אביו ובפרט ביומא כ' אב יום ההילולא עצמה.
וועד תלמידי התמימים העולמי

נ.ב. השבת קודש שלאחרי ט"ו מנחם אב - הוא כ"ף במנחם אב, יום
 היארצייט וההילולא של אאמו"ר לוי יצחק בן הרב אא"ז ברוך שניאור ז"ל
 - זה ארבעים שנה.

ועלי החוב והזכות גדול להציע ולבקש וכו' - ללמוד בהתוועדות
 מתורתו, ולנדב ביומא דין לז"נ, שמסר נפשו על הפצת היהדות בתוככי בני"י
 "מאחורי מסך הברזל", ועי"ז הי' חבוש בבית האסורים ונשפט לגלות ומת
 בגולה ושם מנוחת כבודו, וזכותו יגן עלינו ועל כל ישראל - שליט"א

ארבעים שנה
 יום הארצייט
 וההילולא
 של אאמו"ר
 לוי יצחק
 בן הרב
 אא"ז ברוך
 שניאור ז"ל
 - זה ארבעים
 שנה.

נ.ב. השבת קודש שלאחרי ט"ו מנחם אב - הוא כ"ף במנחם אב, יום
 היארצייט וההילולא של אאמו"ר לוי יצחק בן הרב אא"ז ברוך שניאור ז"ל
 - זה ארבעים שנה.

ועלי החוב והזכות גדול להציע ולבקש וכו' - ללמוד בהתוועדות
 מתורתו, ולנדב ביומא דין לז"נ, שמסר נפשו על הפצת היהדות בתוככי בני"י
 "מאחורי מסך הברזל", ועי"ז הי' חבוש בבית האסורים ונשפט לגלות ומת
 בגולה ושם מנוחת כבודו, וזכותו יגן עלינו ועל כל ישראל - שליט"א

כ' מנחם-אב תשע"ו

תודתי להספרי' של אגודת חסידי חב"ד, שצילמו הכתב עצמו דכ"ק הרה"ג והרה"ח המקובל ר' לוי"צ זצ"ל – אחד הפירושים מלקוטי לוי יצחק הערות לזהר על פרשת מקץ דף רד, א – מובא לקמן סי' עא, ע"ש.

והפירוש – הכתב יד – נכתב על כמה עמודים, מחוסר מקום נאלץ לכתוב את פירושו בהמשכים מעמוד לעמוד קודם, והסדר הוא כך :

(א) מתחיל בתיבת "נקיט סתים מבועי" בדף רד, א למטה, ומסיים בהתיבות "קודם שנת הרעב".

(ב) וממשיך הפירוש – ונותן סימן, שמתחיל וכתב עוד הפעם תיבות אלו – "קודם שנת הרעב" – בעמוד (קודם) סוף דף רג, ב, ומסיים בהתיבות "זוהו דלא לאתערבא".

(ג) וממשיך בהפירוש, בדף רג, א למטה, ומתחיל בתיבת "זוהו דלא לאתערבא", ומסיים בתיבת "בדוכתא מסאבא".

(ד) וממשיך פירושו באותו עמוד למעלה – דף רג, א – עם תיבות "בדוכתא מסאבא", ומסיים בהתיבות "הנה ביסוד".

(ה) ממשיך פירושו בדף רב, ב בריש העמוד בהתחלת התיבות "הנה ביסוד", ומסיים בתיבות "מילואים מב' שמות".

(ו) וממשיך פירושו, בדף רב, א בריש העמוד, בתיבות "מילואים מב' שמות", ומסיים בתיבה "הרעב".

(ז) וממשיך פירושו בדף רא, ב בריש העמוד, מתחיל בתיבת "הרעב", ומסיים פירושו בתיבות ע"ש.

כ' מנחם-אב תשע"ו

מקץ

אין יחידה אחרת בעל דרשו וכו' גרדי עשיון משמשים על עשיון כל וישו בני סולם :

יורח שמש דא הוא יעקב ונחירו דיליה כתיבו דהואו בקר . בקר לא עבדו בגין דהואו בקר לאו אחיו חסדן אלא נסר דהא בשעתא דהאי בקר לא שלטא דיעא כלל אלא כלא נסר בשטרא דלבריה . ומנה ממטר דא הוא סבא דיוקב גלדיק דלחיה חמורו על ארעא לאפקא דשאל וכל עובי דעלמא . אמר ריש חא חזי בשעתא דליליא עאל ופיסין גרשי על עלמא כמה [8] גרדיי סטריין ומיין לעפקא ולשנאה בעלמא וכמה מאריין דדיין מתעבין בכמה סטריין לויחיה ושלטי על עלמא כיון דחיי פשרא ונסר כלאו מסתלקו ולא שלטי וכל חד וחד עאל דרובחיה וחד לאחיה כ"חא הבקר חור דא בקר דלבריה . והאשוי שמו אלן מאריין דדינא דרובי שלטון בליליא . הוה ומחוריהם (כ"ח) הוה אלון חמור מאריין דדינא דקאמין ומחוריהם) אלון גרדיי עיוסון דחמין מסערה דמסאבא דלאו חמין קדישין ולא שלטון ולא אחמון מבי אחי פשרא ולחין [3] מסערה דלשון חמין גרדיי עיוסון דקאמין דהא לים קך דרין עלאון דלא אחתי בהו ימינא ושנאלא כהמו דדינא דרין על דרין . קדישין מסערה דקדושה . ומסאבין מסערה דמסאבא וכלהו דרין על דרין אלון על אלון . ובכל אחר דבקר דלבריה אחרע בעלמא כלאו משפטיי ולא שלטי בגין דלוי לון (ו"ח קיומא) לקיומא כבסר ימינא אלא כבסר שמאלא . וקביא עבד ימינא וליילא לאטבא כל חד וחד לסגריה כדקא חזי ליה ושלח חוקקון דרשרא בעלמא דן ובעלמא דחיי . רבי חייא פתח ואתר (מנ"ט) וחרה לבס ירחי שמי שמש דקדי ומרפא בכנפיה ח"ח ומין קביא לאטבא לון לשרא הוא שמשא דגני קביא מיומא דלחברי עלמא (דגני קביא) מקמי רשיעי דעלמא כמה דכתיב (דני) וימנעו עורשי חורס הואו נחורס בגין ליה קביא דכד נקב בעקמיהא הוא נסר חמין מסיי עלמא ועד חיי עלמא כיון דלמסבא בריה דלשטן ובריה דעבול ובריה דלשנא ובכל ארון חייבא בגין ליה להאח נחורס כיון דלחא יעקב ודחברא כהואו ממנה כרברכ דשאו ואשוי ליה בירכא דיליה והוה נבי כדון מה כתיב ויחזי לו השמש מון שמש הואו "שמשא דגני דלחיה ביה אסופא לאחפאה ליה מלכודמיה ולבקר לחסי כהואו שמשא דכתיב (בראשית ג) ויבא יעקב שמש . שמש גבויה דלחסי ועל דא ומין קביא לגלגא הואו שמשא ולאחפאה ליה לשרא דכתיב וחרה לבס ירחי שמי שמש דקדי דא שמשא דישקב דלחסי ביה . ומרפא בכנפיה . וכהואו שמשא יסאון כלאו בגין דא בומא דיקומן ישרא ומסערה כמה חסין וכמה סומין יתון כהון ודין קביא ינסר לון הואו שמשא לאחפאה כה דכתיב ומרפא בכנפיה וכדן וינסר הואו שמשא מסיי עלמא עד חיי עלמא ולשרא יחא אסופא ועמין עשויים ביה יתקון אכל לשרא לא כתיב (ישעי' מ) אז יעקב כשאר חסדן ודחברא מהיה חמון והאן לפעך דקאך כטר ח' יאספך . אחרנא לחילי קדמיה . (ר"י) יולד עני בניס כפרס מבח שנה הרעב וגו' ר' יצחק פתח (מנ"ט) והיה 'שליח' יעקב בניס כדקב עמיס רביס כפל מלת ח' כדכתיב עלי שבב אר לא יקוה לאש ולא יחול לבני אדם חיה בכל יומא ויומא כד נחורס בלוקא אחרע דה פשרא כלאו דענאה דערן וקרי סלת ומין ושבועות ודוקא וכדוהא קרי בחיל לון אמרין [3] (8) ארמנו דגרבייח מון מוסין דמני ואחי . דקיימא בעלמא ולא רשי על מה קיימא לא משניין ביקרא דמאריין .

גרדיי אחרות

(8) כיוון ספריים בעלי סומא ושלטא דרוביין יקדי ספריים לכות ישרא סמאבא ומתנא (כ"ט) :

אין יחידה אחרת בעל דרשו וכו' גרדי עשיון משמשים על עשיון כל וישו בני סולם :

יורח שמש דא הוא יעקב ונחירו דיליה כתיבו דהואו בקר . בקר לא עבדו בגין דהואו בקר לאו אחיו חסדן אלא נסר דהא בשעתא דהאי בקר לא שלטא דיעא כלל אלא כלא נסר בשטרא דלבריה . ומנה ממטר דא הוא סבא דיוקב גלדיק דלחיה חמורו על ארעא לאפקא דשאל וכל עובי דעלמא . אמר ריש חא חזי בשעתא דליליא עאל ופיסין גרשי על עלמא כמה [8] גרדיי סטריין ומיין לעפקא ולשנאה בעלמא וכמה מאריין דדיין מתעבין בכמה סטריין לויחיה ושלטי על עלמא כיון דחיי פשרא ונסר כלאו מסתלקו ולא שלטי וכל חד וחד עאל דרובחיה וחד לאחיה כ"חא הבקר חור דא בקר דלבריה . והאשוי שמו אלן מאריין דדינא דרובי שלטון בליליא . הוה ומחוריהם (כ"ח) הוה אלון חמור מאריין דדינא דקאמין ומחוריהם) אלון גרדיי עיוסון דחמין מסערה דמסאבא דלאו חמין קדישין ולא שלטון ולא אחמון מבי אחי פשרא ולחין [3] מסערה דלשון חמין גרדיי עיוסון דקאמין דהא לים קך דרין עלאון דלא אחתי בהו ימינא ושנאלא כהמו דדינא דרין על דרין . קדישין מסערה דקדושה . ומסאבין מסערה דמסאבא וכלהו דרין על דרין אלון על אלון . ובכל אחר דבקר דלבריה אחרע בעלמא כלאו משפטיי ולא שלטי בגין דלוי לון (ו"ח קיומא) לקיומא כבסר ימינא אלא כבסר שמאלא . וקביא עבד ימינא וליילא לאטבא כל חד וחד לסגריה כדקא חזי ליה ושלח חוקקון דרשרא בעלמא דן ובעלמא דחיי . רבי חייא פתח ואתר (מנ"ט) וחרה לבס ירחי שמי שמש דקדי ומרפא בכנפיה ח"ח ומין קביא לאטבא לון לשרא הואו שמשא דגני קביא מיומא דלחברי עלמא (דגני קביא) מקמי רשיעי דעלמא כמה דכתיב (דני) וימנעו עורשי חורס הואו נחורס בגין ליה קביא דכד נקב בעקמיהא הוא נסר חמין מסיי עלמא ועד חיי עלמא כיון דלמסבא בריה דלשטן ובריה דעבול ובריה דלשנא ובכל ארון חייבא בגין ליה להאח נחורס כיון דלחא יעקב ודחברא כהואו ממנה כרברכ דשאו ואשוי ליה בירכא דיליה והוה נבי כדון מה כתיב ויחזי לו השמש מון שמש הואו "שמשא דגני דלחיה ביה אסופא לאחפאה ליה מלכודמיה ולבקר לחסי כהואו שמשא דכתיב (בראשית ג) ויבא יעקב שמש . שמש גבויה דלחסי ועל דא ומין קביא לגלגא הואו שמשא ולאחפאה ליה לשרא דכתיב וחרה לבס ירחי שמי שמש דקדי דא שמשא דישקב דלחסי ביה . ומרפא בכנפיה . וכהואו שמשא יסאון כלאו בגין דא בומא דיקומן ישרא ומסערה כמה חסין וכמה סומין יתון כהון ודין קביא ינסר לון הואו שמשא לאחפאה כה דכתיב ומרפא בכנפיה וכדן וינסר הואו שמשא מסיי עלמא עד חיי עלמא ולשרא יחא אסופא ועמין עשויים ביה יתקון אכל לשרא לא כתיב (ישעי' מ) אז יעקב כשאר חסדן ודחברא מהיה חמון והאן לפעך דקאך כטר ח' יאספך . אחרנא לחילי קדמיה . (ר"י) יולד עני בניס כפרס מבח שנה הרעב וגו' ר' יצחק פתח (מנ"ט) והיה 'שליח' יעקב בניס כדקב עמיס רביס כפל מלת ח' כדכתיב עלי שבב אר לא יקוה לאש ולא יחול לבני אדם חיה בכל יומא ויומא כד נחורס בלוקא אחרע דה פשרא כלאו דענאה דערן וקרי סלת ומין ושבועות ודוקא וכדוהא קרי בחיל לון אמרין [3] (8) ארמנו דגרבייח מון מוסין דמני ואחי . דקיימא בעלמא ולא רשי על מה קיימא לא משניין ביקרא דמאריין .

לקוטי פירושים

מקור

על כוונתו (לפי גיבור) המקדש וכל מחצותו בדיניה ואמרו עד הכא הויה נוגרין
 דרך מבין הויה קול דרך - אבל ה"ה גיב חוין דא שמינתא דהוה במקדשא וכל
 בני עמלת מניה הוו יעקין ויעקו דעושה דלמיך דכל גיבין קא הוו מהבזין מחזר
 אחרי: מניה הוו יעקין כעושהו וכו' אחריזי זיהא גיב חוין - חוין הא חוקמה
 דזיהא חוין דכל גוונן מלאין - מה דא חויה כי עליה כלך לגווח - דהא כד אחריז
 מקדשא שמינתא אחיה וסיקה בכל חוין אחרין דהוה מדוריה ביה בקדמיותא והוה
 בכה על בית מדוריה ועל ישראל דחזו בגלותא ועל כל חוין דריק ומדרי דהוה מתן
 ואתאבדו ומגן דכתיב (ירמיה 6) כה אמר ה' קול ברמה נשמע נהי בני תמוריה
 רחל ומכה על בני עמל והא אחריזי וכוין קביא שאל לה לשמינתא ואמר לה מה דא
 חויה כי עליה כלך לגווח - מה כלך דהא כי עליה טיח מה כלך - לאכללא
 ביהא כל חוין וכל דריקין אחרין דכלהו בני עמל על חרבן כי מקדשא וגיבין מה
 דא חויה - אמרש קמיא וכו' בני בגלותא ומקדשא אחוקרל וזמא מה לי הכא שמינתא
 ואמרש (ישעי 66) שמינתא מלאה עיר אומיה קביא עליה מלך לא מלך הרב
 ולא מהו מנחהו על בן אחריזי שבו מני אמריזי בביי וגו' והא חוקמה דקביא
 אמר לה (ירמיה 66) כה אמר ה' מגיין קולך מבני וגו' וקא חיי מיומא דאחריזי
 כי מקדשא לא הוה ויזמא דלא אספקה ביה לטוין גיבן דכד כי מקדשא הוה קיים
 וכו' ישראל עליון שמינתא וקביין עליון וקביין שמינתא שמינתא שמינתא שמינתא
 וזמא דריבועא על בני עמל והוה כל חוקן שריקין עד דאשמינתו "ברכשן לעילא ותתא
 ולא הוה ויזמא דלא אספקה ביה ברכשן ודחיון והוה ישראל שריקן לרחק בלרעא
 וכל עמלתא הוה אחון בנייניה - השמינתא דאחריזי כי מקדשא ושמינתא עמלתא בגלותא
 ליה כן ויזמא דלא אספקה ביה לטוין ועמלתא אהליקיה ודחיון לא אשמינתו לעילא
 ותתא וחוין חוין קביא לחוקמה לה לכמה ישראל מעפרה כמה דלחמור וגמדי עמלתא
 בכלא כריא (ישעי 6) והבדולחים אל הר דקשו ושמינתא בביה חמלתו וגו' וכתיב
 (ירמיה 66) כה אמר ה' ויבחרו ובחתינים ארבעים - כמה דבקדמיותא דכתיב (ישעי 6) כמה
 חכמה עליה דרעמעה על לחיה הכי נמי לבחר בבני ישראל דכתיב בבני יבחר
 וגו' **הבקר** אורי והאששים עליו כמה ומתוריה רבי לנעור אמר הכא אורי
 לאשמינתא ח' חוין אורי חוין אורי ואחריזי מה דא למכזה בלוייתא כמה ומתוריה
 אורי (ב) גיבן דכתיב וקחתי ארבעים לעבדים וקח מתוריהו גיבן קר והאששים עליו כמה
 ומתוריהו גיבן דלא שמינתא חוין ומתוריהו בקדמיותא - (ג) פתח ואמר (בראשית 32)
 ויבסח ארבעים בקרן ויחבט את חמורו וגו' הוא בקר דאריסא הוה טריק לקימתא
 עלייהו בכותיה דקין ויזמא דאריסא קימתא עלייהו ואילו בשלם ואשמינתו מן דקא
 גיבן דהוה שמינתא קימתא עלייהו דקא לאשמינתא מנייהו עד דהוה דהוה בקר
 דאריסא חוין עלייהו ואשמינתו מן דקא דלא עליהו בכהו אומא - רבי יהודה
 פתח (שמות 32) ובלתי בקר יורה שמש דהוה דהוה בקר דאריסא - ויזמא
 שמש דהוה שמש דקבך דכתיב (בראשית 32) ויורה לו השמש - בקר לא טעון דהוה
 בקר לא חוה טעון כל דא חוה טעון ממשר טעון ממשר חויה מערל דחיי מספרה
 דקחתי דהוה מערל חוקן שמש מלך - דא - ובלתי בקר בכהו טעון דקבך דאריסא

זח"א רג, א

כ' מנחם-אב תשע"ו

מקור

ובחר הוולגה מס היטה בגין כי ראו ערומה לחזו' לן חוקיה דלמנהא קד לא הוולגה לבתר . ומגו דהוא זמנה חוקיה יקר להעבד מנה מלאיחאה ולא חאה במויו דכוכו (מפסה לט) כי יהיה טעם זמנה בוני . ולבחר סקד האה חובא לבניו אהרריה . כגונא דה האה חובא דשכטין קאם עד לבחר בגין דרינה דלעלא לא יכל לנעלה עלייה עד דלחקה שטתא לחחרעה ולחפרע מנייהו וכו' כן כל מן דלית חובין בדיוו דחיל חריר כריא (דריס מ) ומחדה לילה ויומס וגו' ועל דה ויכילו האשוס כי הובלו וגו' :

ר' יוחנן עינו וירא אח בטמן אחו בן אמו וגו' . רבי חייל סמח ואמר (משי יג) חותלת ממוסכה מחנה לב וען חייס חתוה בזה דה הוא דתן לית ליה

צבר עג לנחמלה כבעוטיה לבי קביה יז אחי אל חלי מלי טעמח בגין דהי

ארוו אסחבל ביה כנה מתיחיהו דרינה חיו לנחמלה ביה כעבדו ורזו ארוו דהא

הואו אסחמלתה דחיוו מחמבל כהסא בשעת גריס ליה (מחלג לב מלי מחלה לב

דח ארוו מן דקאסי חריר עליה דבר עג לנחמלה לעלא זמנה . וען חייס חתוה

בזה . תעין 'מחן דבעו דקביה יקבל לנתיס ישמול כבוריחיה דחיוו ען חייס ודקין

חאוה בזה . מחן חתוה דה הוא דרנה רכל לטוין דעמנה כרייה וימיל ען קמי

מחלג עלאה כריב הכה בזה ומכיו הכס (מחרי ג) כעבר חיל בזה דה הוא

חאוה בזה . (ה) בזה קמי מחלג עלאה לנחמלה כרעה דהאח בר ע . דח

חותלת ממוסכה מחנה לב דה הוא אחר דחתייב סהא מנה בלחר אחרה דלח

אשכרין ולחמטכה עד דלחתייב חריר לירח ולמנין דלח ייחי מליט בגין

דלחמטכה ולחמטכה ככל אשן ממין לנחמה ליה לעמלה . וען חייס חתוה בזה דהי

הוא חותלת דלח לחמטכה בגין אשן ממין דחייס אלח דקביה ייב (וי) ליה

לחמלה בגין דבר לחמטכה בן אשן ממין דכייס כנה אשן מחייבין דרינה

דחתייב לן כרעה לשינח ולחמטלה כדריס עד לא יעמון ליה ומה דנעס מכי

מחלה דחתייב ליה לכר עג דק דוי בן דלח ודי חתייב מר דה הוא ען חייס

חתוה בזה . דח חותלת ממוסכה דח יעקב דלחמטכה ליה חותלת דויס עד זמן

אריך . וען חייס חתוה בזה דה הוא כעמון דהא ממוסל דכעט ליה סהי עד

סהא זמנה דלחח לבניה לא סה אלח זמנה זכר דלח לחמטכה סהא זמנה סהי

ישא עינו וירא אח בטמן אחו בן אמו . מלי בן אמו דריוקיה דלמיה סה ביה

וזהו דמי דיוקיה ליוקא דחמל בגין קי ככוב וישא עינו וירא אח בטמן אחו

בן אמו . רבי יוב אמר וזה ככוב כדקמיסא וירא ויפ אסם אח בטמן והסתח

ככוב וישא עינו וירא אח בטמן אחו מלי כריה סה אלח מחא כדחיה דקדשה

לכעמן דחלקיה סה עמון כדחפח ובעלוקס דכעמן ויורה חשיו כשינח דהא

מחא ליה ליהודי ובעמן דחולקסן וירא סה מקדשא וירא סה ויפ אסם אח

בטמן ליה מחא עמון ויפס דהוה אחוה לא מחא עמון כהסא חולקא חק סה

ישא עינו וירא אח בטמן אחו בן אמו . מה ככוב כדמיסא ויפ אסם ייב

ככורו רחמיו אל אחו ויפס לבטוס ויפס החזרה ויבן סמה . רבי חוקיה סמח

ואמר (מפסה כט) מחא יח חיון מה לך חוסי כי עמל לך בגווס מח חו

וארעה כזמנה דלחתייב כי מקדשא וחי מוקיין ליה כעמל סקו כל אשן ככוי

מקור
בבוצר אורח 404
ר' יוחנן עינו וירא אח בטמן אחו בן אמו וגו' . רבי חייל סמח ואמר (משי יג) חותלת ממוסכה מחנה לב וען חייס חתוה בזה דה הוא דתן לית ליה צבר עג לנחמלה כבעוטיה לבי קביה יז אחי אל חלי מלי טעמח בגין דהי ארוו אסחבל ביה כנה מתיחיהו דרינה חיו לנחמלה ביה כעבדו ורזו ארוו דהא הואו אסחמלתה דחיוו מחמבל כהסא בשעת גריס ליה (מחלג לב מלי מחלה לב דח ארוו מן דקאסי חריר עליה דבר עג לנחמלה לעלא זמנה . וען חייס חתוה בזה . תעין 'מחן דבעו דקביה יקבל לנתיס ישמול כבוריחיה דחיוו ען חייס ודקין חאוה בזה . מחן חתוה דה הוא דרנה רכל לטוין דעמנה כרייה וימיל ען קמי מחלג עלאה כריב הכה בזה ומכיו הכס (מחרי ג) כעבר חיל בזה דה הוא חאוה בזה . (ה) בזה קמי מחלג עלאה לנחמלה כרעה דהאח בר ע . דח חותלת ממוסכה מחנה לב דה הוא אחר דחתייב סהא מנה בלחר אחרה דלח אשכרין ולחמטכה עד דלחתייב חריר לירח ולמנין דלח ייחי מליט בגין דלחמטכה ולחמטכה ככל אשן ממין לנחמה ליה לעמלה . וען חייס חתוה בזה דהי הוא חותלת דלח לחמטכה בגין אשן ממין דחייס אלח דקביה ייב (וי) ליה לחמלה בגין דבר לחמטכה בן אשן ממין דכייס כנה אשן מחייבין דרינה דחתייב לן כרעה לשינח ולחמטלה כדריס עד לא יעמון ליה ומה דנעס מכי מחלה דחתייב ליה לכר עג דק דוי בן דלח ודי חתייב מר דה הוא ען חייס חתוה בזה . דח חותלת ממוסכה דח יעקב דלחמטכה ליה חותלת דויס עד זמן אריך . וען חייס חתוה בזה דה הוא כעמון דהא ממוסל דכעט ליה סהי עד סהא זמנה דלחח לבניה לא סה אלח זמנה זכר דלח לחמטכה סהא זמנה סהי ישא עינו וירא אח בטמן אחו בן אמו . מלי בן אמו דריוקיה דלמיה סה ביה וזהו דמי דיוקיה ליוקא דחמל בגין קי ככוב וישא עינו וירא אח בטמן אחו בן אמו . רבי יוב אמר וזה ככוב כדקמיסא וירא ויפ אסם אח בטמן והסתח ככוב וישא עינו וירא אח בטמן אחו מלי כריה סה אלח מחא כדחיה דקדשה לכעמן דחלקיה סה עמון כדחפח ובעלוקס דכעמן ויורה חשיו כשינח דהא מחא ליה ליהודי ובעמן דחולקסן וירא סה מקדשא וירא סה ויפ אסם אח בטמן ליה מחא עמון ויפס דהוה אחוה לא מחא עמון כהסא חולקא חק סה ישא עינו וירא אח בטמן אחו בן אמו . מה ככוב כדמיסא ויפ אסם ייב ככורו רחמיו אל אחו ויפס לבטוס ויפס החזרה ויבן סמה . רבי חוקיה סמח ואמר (מפסה כט) מחא יח חיון מה לך חוסי כי עמל לך בגווס מח חו וארעה כזמנה דלחתייב כי מקדשא וחי מוקיין ליה כעמל סקו כל אשן ככוי

זח"א רב, ב

בראשית לו, א – וישב יעקב בארץ מגורי אביו בארץ כנען

טעם דכתוב בתורה ביעקב הלשון "בארץ כנען" (וכן באברהם ויהושע כד, ג),
משא"כ ביצחק כתוב "ארץ" סתם

וישב יעקב בארץ מגורי אביו בארץ כנען. ביצחק לא נזכר הלשון
בארץ כנען, וכן כתוב ביצחק² גור בארץ, ³שכן בארץ, ולא נזכר
שישב בארץ כנען.

משא"כ באברהם כתיב⁴ ואולך אותו בכל ארץ כנען, וכן ביעקב
כתיב וישב יעקב כו' בארץ כנען.

שהארץ נמשלה⁵ לנוקבא, וארץ כנען הוא כמו שפחה כנענית,
ועיין במדרש רבה⁶ פרשת בחוקותי בפסוק וזכרתי כו' והארץ אזכור

---

(1) מבאר ומתרגם שאלת המפרשים – האלשיך ועוד, דכתוב שני פעמים "בארץ" בפסוק,
"בארץ מגורי אביו" מתייחס ליצחק, "בארץ כנען" מתייחס ליעקב, דהי' יכול לומר "בארץ
כנען מגורי אביו", הרי דדוקא ביעקב מדייק הכתוב "בארץ כנען", משא"כ ביצחק "ארץ"
סתם?

(2) בראשית כו, ג. "גור בארץ הזאת".

(3) שם, ב. "שכן בארץ אשר אמר אליך".

(4) יהושע כד, ג. "ואקח את אביכם את אברהם מעבר הנהר ואולך אותו בכל ארץ כנען".
(5) "לנוקבא" פי' לנקבה, דכמו הארץ מקבל הגשם ועי"ז מצמיח, כן האשה מקבל מהזכר
ועי"ז מולידה, וכמארז"ל (תענית ו, ב) מיטרא בעלה דארעא, וכן (כתובות ג:). אסתר קרקע
עולם היא. וראה פירוש המשניות להרמב"ם מסכת פאה פ"א א משנה א. לקוטי תורה פרשת
במדבר ה, ב. תורת מנחם – ספר המאמרים ה'תשכ"א עמוד 3.

ומבאר ד"ארץ" סתם הוא משל ל"אשה", ו"ארץ כנען" הוא משל ל"שפחה כנענית".

(6) ויקרא רבה פרשה לו, ה וז"ל: (בחוקותי כו, מב) וזכרתי את יעקב ואף את בריתי יצחק
ואף את בריתי אברהם אזכור והארץ אזכור, למה הוא מזכיר זכות אבות ומזכיר זכות הארץ
עמהם, אמר ר"ל משל למלך שהי' לו שלשה בנים ושפחה אחת משלו מגדלתו, כל זמן שהי'
המלך שואל שלום בניו הי' אומר שאלו לי בשלום המגדלת, כן כל זמן שהקב"ה מזכיר אבות
מזכיר הארץ עמהם, ה"ד וזכרתי את בריתי יעקב וגו' והארץ אזכור. ע"ש. (הרי חזינן

לקוטי פירושים

משל לשפחה המגדלת כו' ע"ש. הרי שהארץ נמשלה לשפחה.
ואברהם נשא שפחה⁷, דהיינו הגר, וכן יעקב נשא⁸ שפחות.
משא"כ יצחק לא נשא שפחה כלל, שהוא מבחי' גבורות⁹
עליונות דבינה עילאה, מעלת הזהב¹⁰ על הכסף, וכידוע מ"ש¹¹ על
לעתיד לבוא כי¹² אברהם לא ידענו וישראל לא יכירנו, כי אתה אבינו
שקאי על יצחק.
ולכן ביצחק לא נזכר הלשון ארץ כנען.

תורת לוי יצחק, חידושים וביאורים בש"ס עמוד קכו

דהמדרש מדרמה "ארץ" בשם שפחה).

(7 בראשית טז, ג. "ותקח שרי אשת אברם את הגר המצרית שפחתה... ותתן אתה לאברם
אשה לו לאשה".

(8 בראשית ל, ג. שם ל, ט.

(9 ראה תניא פרק נ' וז"ל: והנה כל בחי' ומדרגות אהבה הנ"ל הן מסטרא דימינא ובחי'
כהן איש חסד ונק' כסף הקדשים מלשון נכסוף נכספתה לבית אביך. אך יש עוד בחי' אהבה
העולה על כולנה כמעלת הזהב על הכסף והיא אהבה כרשפי אש מבחי' גבורות עליונות
דבינה עילאה ע"ש.

(10 כידוע, (ראה הערה 11) אברהם מרת החסד בחי' כסף, מלשון נכסוף נכספתה
(בראשית לא, ל), משא"כ זהב הוא בחי' גבורה (ראה תורה אור כו, ד. לקוטי תורה פ'
בהעלותך לב, ד. לה, ד. אור התורה וישב עמוד רנג, ב), והוא בחי' יצחק, נמצא דכמו מעלת
הזהב על כסף כן יצחק הוא למעלה מאברהם דיצחק בחי' גבורות עליונות וכו'. ועיין לקוטי
שיחות חלק ו' עמוד 159.

(11 שבת פט, ב. ראה אור התורה תצוה עמוד א'תריג. וז"ל: אר"ל לא הי' העולם כדאי
להשתמש בזהב ולמה נברא בשביל בית המקדש כו' והיינו כידוע בענין מעלת הזהב על
הכסף שהכסף שרשו מבחי' חסד ע"ש (ראה בראשית לא, ל) נכסוף נכספתי ל' אהבה ואהבה
היינו חסד, אבל הזהב שרשו מהבינה שלמעלה מהמדות ולכן נאמר בתורה (תהלים יט, יא)
הנחמדים מזהב כו', וזהו שלא הי' העולם ראוי לזהב כי עולם שרשו מו"ק מעלה ומטה וד'
רוחות וראשיתם החסד (תהלים פט, ג) עולם חסד יבנה, ולכן אינו ראוי להשתמש רק בכסף
שרשו מהחסד ולא הזהב שהוא נעלה מהכסף ושרשו מהבינה והבינה נק' (ישעי' מ, כו) מי
ברא אלה בחי' שאינו מושג כלל ונק' ג"כ עוה"ב, ולא נברא הזהב אלא בשביל בית המקדש
כי בית המקדש שרשו מבחי' ה' עילאה בינה כו' כמ"ש מזה בלקוטי תורה בד"ה יו"ט של
ר"ה שחל להיות בשבת... והיינו דאמרינן במסכת שבת פ"ט דאמרו ישראל אל יצחק כי
אברהם בחי' חסד לא ידענו כי אתה אבינו כו'. ע"ש.

(12 ישעי' סג, טז.

כ' מנחם-אב תשע"ו

בראשית לו, כח — ויעברו אנשים מדינים סחרים וימשכו ויעלו את יוסף
מן הבור וימכרו את יוסף לישמעאלים בעשרים כסף ויביאו את יוסף
מצרימה

כו

רמז וביאור בג' (קידושין יז, א) דלומדים שיעור הענקה בעבד ה' סלעים מבכור,
דבכור גופא לומדים מיוסף כמ"ש במדרש "אתם מכרתם בכורה של רחל בה'
סלעים וכו'", ומבאר דגם ההענקה של יוסף ה' במספר ה' (סוטה לו, ב)

ויעברו אנשים מדינים סוחרים וגו', אמר הקב"ה אתם מכרתם
בנה של רחל בעשרים כסף שהן חמש סלעים, לפיכך יהי' כל אחד
ואחד מפריש ערך בנו חמש סלעים במנה צורי.

בראשית רבה פרשה פד, יח

אתם מכרתם. עיין במדבר רבה פרשה ד, סעיף י. [וזה"ל: ולקחתם
חמשת חמשת שקלים (במדבר ג, מז), אמר הקב"ה אתם מכרתם
בכורה של רחל זה יוסף בכ' כסף שהן ה' שקלים, לפיכך יהי' כל אחד
ואחד מכס פודה בנו הבכור ה' סלעים במנה צורי.]

פ" מהרד"ו

אתם מכרתם. משום דקשה ל' מה צורך להודיענו כסף מחירו,
לכך אמר שזה לשיקח ממנו טעם לערך הבכורות.

בנה של רחל. לפי שרוצה לומר שערך הבכורות כנגד ערך זה
הזכירו בשם בנה של רחל לפי שהי' בכור לה', ובפרשת כי תשא
בתנחומא גרסינן בהדיא לפי שמכרו בכורה של רחל, וכן לקמן ס"ד
פ"ד.

שהן ה' סלעים. שכל סלע ד' דינרים והמנה כ"ה סלעים מאה
דינרים במנה צורי.

לפיכך נהי' כל אחד מפריש כו'. אין זה טעם לפדיון הבכורות,
דודאי הוא מפני שנתנו הלויים תמורתם, אלא טעם ערך הפדיון קאמר,

לקוטי פירושים

שמאחר שהבכור נפדה מיד הכהן כעבד, יתן מחירו כמו שהעריכו את יוסף.

יפה תואר הארוך

איתא במדרש רבה פרשת וישב (בראשית רבה פרשה פד, יח), דטעם שיעור ה' סלעים בבכור, דאמר הקב"ה אתם מכרתם בנה של יוסף בחמש סלעים, לפיכך פדיון בכור¹ הוא חמש סלעים.

והנה הדין בשיעור הענקה, כשעבד יוצא לחירות, סובר רבי מאיר דנלמד מבכור וכדאיתא בקידושין יז, א תנו רבנן כמה מעניקים לו חמש סלעים דברי רבי מאיר, מאי טעמא דרבי מאיר יליף ריקם ריקם מבכור מה להלן חמש סלעים אף כאן חמש סלעים. (ופרש"י: ריקם ריקם, לא תשלחנו ריקם (דברים טו, יג), ובפדיון הבן כתיב (שמות לד, כ) וכל בכור בניך תפדה גו'). ע"ש בהסוגיא.

הרי השיעור ה' סלעים דהענקה דעבד לומדים מבכור דהוא חמש סלעים, ובכור גופא לומדים מיוסף, וי"ל ביוסף יש כל השלשה פרטים: א) מכוהו לעבד, ב) בסכום ה' סלעים, ג) ובכורה² ניתנה ליוסף.

ויש לומר דביוסף עצמו, לא רק המכירה הי' בסכום ה', אלא גם ההענקה בשיעור חמשה – ה', דהנה יוסף שהי' מתחלה עבד עברי כמ"ש³ ושם אתנו נער עברי עבד, הנה כשיצא לחפשי ולחירות צריך לתת לו⁴ הענקה, והענקה⁵ שניתן⁶ לו, מלבד זה שנתן לו פרעה

(1) ראה לקוטי שיחות חלק כ' עמוד 185 ואילך.

(2) ראה בבא בתרא קכג, א. בראשית רבה פ' פד, יט.

(3) בראשית מא, יב.

(4) עברי עבד . . הענקה: מדייק, דכל דבר בתורה מדוייק הוא, ומזה שבתורה כתוב על יוסף "עברי עבד", שהי' לו דין עבד עברי, שמגיע לו הענקה כשיצא לחירות.

(5) מבאר דיוסף קיבל הענקה משלשה, א) מפרעה, ב) מפוטיפר, ג) מהקב"ה, ו"עיקר" הענקה בא מהקב"ה (ראה הביאור לקמן בסימנים נו. נט. ס), דהעבד בזמן העבדות אין לו דעת, דהוא משועבד לאדונו (ולכן הוא פטור ממצות, ע"ד קטן וכו'), וכשנעשה בן חורין, בנוסף להמתנות – ההענקה גשמיים, העיקר הוא שבא לו "מוחין דגדלות" – שכל ודעת – ויצא לחפשי. ראה לקוטי שיחות חלק יט פרשת ראה עמוד 156. חלק כד פרשת ראה (ב) עמוד 87 ואילך.

(6) ראה לקמן סימן נו. וז"ל: מפוטיפר הי' ג"כ הענקה, והוא מה שניתן לו בתו אסנת,

כ' מנחם-אב תשע"ו

⁷הטבעת ורביד הזהב (שהוא ענק כפרש"י בחמש), ובגדי שש והרכיבו במרכבת⁸ המשנה.

הנה עיקר ההענקה הוא מה שנתן לו הקב"ה כדאיתא בסוטה דף ל"ו ע"ב א"ר חייא בר אבא אמר רבי יוחנן בשעה שאמר לו פרעה ליוסף ובלעדיך לא ירים איש את ידו וגו', אמרו איצטגניני פרעה עבד שלקחו רבו בעשרים כסף תמשלהו עלינו, אמר להן גנוני מלכות אני רואה בו, אמרו לו א"כ יהא יודע בשבעים לשון, בא גבריא אל ולימדו שבעים לשון, לא הוה קגמר, הוסיף לו אות אחת משמו של הקב"ה ולמד שנאמר (תהלים פא, ו) עדות ביהוסף שמו בצאתו על ארץ מצרים וגו', ע"ש.

הרי מתחלה נקרא יוסף, וע"י שהוסיף לו הקב"ה אות⁹ משמו של הקב"ה אז למד וכמ"ש עדות ביהוסף, והיינו עדות מלשון¹⁰ עדי דהיינו ענק, נמצא דהענקה דיוסף הוא מצד אות ה שנתוסף לו, ועי"ז הוה גמר¹¹ השבעים לשון.

נמצא דהדין דהענקה דעבד עברי ה' סלעים נלמד מבכור ה' סלעים, ובכור גופא הוא מצד יוסף (הבכור) דנמכר כעבד "עברי עבד" בה' סלעים, וגם הענקה דיוסף הי' מספר ה', דהקב"ה הוסיף

ע"ש.

הערת כ"ק אדמו"ר זי"ע בלקו"ש חכ"ד עמוד 88 הערה 23 וז"ל: אולי יש לומר דמה שמדייק לכתוב "ניתן" ולא "נתן", הוא משום שנתינת אסנת ליוסף היתה ע"י פרעה* ולא ע"י פוטיפר.

(* פסוק מה "ויקרא פרעה שם יוסף צפנת פענח ויתן לו את אסנת בת פוטי פרע כהן און לאשה וגו'").

(7) שם פסוק מב, "ויסר פרעה את טבעתו מעל ידו ויתן אתה על יד יוסף וילבש אתו בגדי שש וישם רבד הזהב על צווארו", ופרש"י רביד: ענק, ועל שהוא רצוף בטבעת קרוי רביד ע"כ. (ענק מלשון הענקה [ראה קידושין טז, ב: ענק עבד עברי לעצמו]).

(8) שם פסוק מג: "וירכב אתו במרכבת המשנה אשר לו ויקראו לפניו אברך ונתון אתו על כל ארץ מצרים".

(9) ראה עוד לקמן סימן נט, טעם שנתוסף לו דוקא אות ה'.

(10) מבאר, דמ"ש בפסוק "עדות ביהוסף" דלמדו ע' לשון, זהו מצד ההענקה ד"עדות" לשון עדי, ראה פרש"י דברים טו, יד. העניק תעניק, לשון עדי, בגובה ובמראית עין, ע"ש. ובמצורות ציון עה"פ בתהלים וז"ל: עדות מלשון עדי וקשוט, וכן את הנזר ואת העדות (מלכים ב, יא).

(11) ראה לקמן סימן ס, דמרוז מספר ע' בשם פוטיפר-ע, ע"ש.

לקוטי פירושים

לר אות ה' משמו.

הרי דלשיטת רבי¹² מאיר ה' סלעים בהענקה דעבד עברי נלמד מיוסף, שמכרוהו כעבד¹³ בה' סלעים (והי' בכור), והענקה שלו הי' האות ה'.

מתורת לוי יצחק, חידושים וביאורים בש"ס עמוד קכא

---

12) ראה לקמן סימן עו. פג. קיב. דמקשר הרב המחבר שמו של ר' מאיר עם בחי' יוסף דוקא, ע"ש.

13) שמכרוהו כעבד: י"ל בד"א, דעפ"י ביאור התורת לוי יצחק, יומתק יותר שיטת ר"מ, דבגמ' שם בשיטת רב יהודה דסובר דהענקה דעבד הוא שלשים סלעים דלומד משלשים של עבד, והגמ' מסביר דהוא לומד "עבד מעבד", ולפי המבואר כאן בשיטת ר"מ, הנה הגזירה שוה "ריקם ריקם" מבכור, הוא בעצם ג"כ לימוד "עבד מעבד", והיינו יוסף ה"עבד" דמכרוהו בחמש סלעים, דממנו למדו ה' סלעים בבכור, וגם ב"הענקה" של יוסף מרומזו הסך חמשה – אות ה' "כנ"ל וד"ל. ראה לקמן סימן נט.

כ' מנחם-אב תשע"ו

בראשית מא, מג – וירכב אתו במרכבת המשנה אשר לו ויקראו לפניו
אברך ונתון אתו על כל ארץ מצרים

נח

רמזים במ"ש ב"יוסף" (בחי' יסוד) "אברך" נוט' "אב-רך" דמרמו על טו באב וטו
בשבט "כל המוסיף יוסיף" (תענית לא, א) – "אילן" + "רך" בגי' "שבט"

ויקראו לפניו אברך, יוסף נק' אברך זה¹ אב רך.

והנה יוסף הוא בחי'² יסוד.

וכן אילן³ ועץ רומזים על יסוד.

כי, אילן הוא הוי' אדנ"י⁴ כמספרו, שיסוד הוא המחברם ונרמז

---

1) ספרי דברים א, א. רש"י כאן עה"פ. "דרש ר' יהודה, אברך זה יוסף שהוא אב בחכמה
ודך בשנים". (ראה גם לקוטי לוי יצחק, הערות לזהר שמות-דברים עמוד קלה).

2) יוסף הוא בחי' יסוד: ראה זוהר חלק ג' דף שב, א "יוסף אקרי יסוד, ואקרי (משלי י, כה)
"צדיק יסוד עולם". וראה זהר חלק א' דף נט, ב "יוסף בגין דנטיר ל' לברית זכה דאקרי
צדיק". ובתורת לוי יצחק חידושים וביאורים בש"ס עמוד רנג, וז"ל: "יוסף – יסוד, הי' לו
נסיון עם פוטיפר, והנסיון הי' בזנות שהוא באבר היסוד ע"ש. ובהערות על ספר בראשית
עמוד רפד "שיוסף בחי' יסוד מספרו ו' פעמים הוי' כי המדה השישית".

וראה בתורת מנחם התוועדויות ה'תש"נ ח"ד שיחות ש"פ בלק עמוד 15 ובהערה 21
וז"ל: "שיוסף הוא בחי' יסוד דאצילות, שענינו הוא ל הביא ולהמשיך בחי' אצילות (האבות)
בבי"ע. ביאורי הזהר לאדמו"ר האמצעי ויחי כט, ד ואילן (מובא לעיל סימן ד הערה 3). אור
התורה ויחי תתקצ"א א ואילן. תתשכ"א א ואילן. תורת מנחם – ספר המאמרים מלוקט חלק
ד' עמוד קז ואילן. ע"ש".

3) מבאר ומרמו ד"אילן" רומז על יסוד, הן מצד "תוכן" מהות אילן, והן רמז
ב"גימטריא", דכמו אילן פרה ורבה – שנותן פירות, כן האות ברית – יסוד סיומא דגופא –
פרה ורבה. וכמו שיש כל גוף האדם ואבר היסוד הבולט לחוץ בשביל פרו ורבו, כן יש הכדור
הארץ והאילנות הבולטות לחוץ ונתנין פירות וד"ל.

וראה בתורת לוי יצחק חידושים וביאורים בש"ס עמוד רפח כתב בזה"ל: "יסוד הוא
העץ, ויסוד דכורא נקרא עץ שהוא בולט כמו עץ" ע"ש. (ולהעיר מזהר חלק א' פרשת ויגש
דף רז ע"ב "יפה נוף" [תהלים מח, ג] דא איהו יוסף הצדיק דכתיב ב' [בראשית לט, ו] "ויהי
יוסף יפה תואר ויפה מראה". עיין ביאור תהלים יהל אור עמוד קפד. קפט. דהפירות גדלים
על הענפים דוקא ולא על גוף האילן. וראה בפנים בלקוטי לוי יצחק עוד רמזים באותיות
"אילן", ע"ש. תורת מנחם – תפארת לוי יצחק ויקרא עמוד קפה. לקמן הערה 4. 5. 6.

4) אילן בגי' 91, צא, וכן שם הוי' (26) + אדנ"י (65) = 91, ומבואר בחסידות דהוי' הוא
בחי' ז"א ואדנ"י נוקבא, יחוד דכר ונוקבא והוא ע"י מדות היסוד. ראה עוד בהחיבור דשמות
הוי' אדנ"י לעיל סימן נד. לקמן סימן עה. צח. קסח. קעג.

לקוטי פירושים

זה באותיות⁵ אילן א"י ר"ת אדנ"י יהו"ה, ושאר האותיות דהשמות מספרם לן, מספר יסוד.

וכן ע"ץ מספרו⁶ יוסף עם האותיות, שקאי על היסוד.

וזהו אב-רך, דרומז על שני חדשי השנה, דבשניהם הם יום טוב דעץ, כ"ז האדם עץ השדה, והוא:

אב, הוא מנחם אב חודש החמישי בחדשי הקיץ. שבט"ו בו יש יו"ט דעצים שבו פוסקין לכרות עצים למערכה כדרז"ל⁸.

רך, הוא רמז לראש השנה לאילנות בחודש החמישי בחדשי החורף, ט"ו⁹ שבט.

הרי ששניהם הם יום טוב דעץ, אלא שבאב הוא הסיום, ובשבט אדרבה הוא ההתחלה, שאז הוא החנטה.

וכשתצרך¹⁰ אב עם שבט יעלה המספר שד"י שהוא¹¹ ביסוד.

---

5 פירוש: ר"ת יהו-ה אדנ"י הוא אותיות י"א, דהוא האותיות א"י מתיבת "אילן", ושאר האותיות דהשמות, דהוא "הוה" (בג"י 16) + "דנ" (64) = 80, כמספר יסוד (80), וכן שאר האותיות דאילן "לן" בג"י 80, נמצא דבתיבת "אילן" מרומז היחוד דהו"י אדנ"י ע"י בחי יסוד.

6 עץ בגי' 160, וכן יוסף (156) + ד' אותיות דשם יוסף (4) = 160. וראה תורת לוי יצחק, חידושים וביאורים בש"ס עמוד רפו וז"ל: ע"ץ ר"ת "צדיק עליון" והיינו יסוד דדכורא בחי יוסף. ע"ש.

7 דברים כ, יט.

8 תענית לא, א. לא היו ימים טובים לישראל כחמשה עשר באב, רבה ורב יוסף דאמרי תרווייהו יום שפסקו מלכרות עצים למערכה, דתניא רבי אליעזר הגדול אומר מחמשה עשר באב ואילך תשש כחה של חמה ולא היו כורתין עצים למערכה לפי שאינן יבשין. ופרש"י: מלכות, לפי שהן לחין ומאותו הזמן אין כח בחמה לייבשן וחישינן מפני התולעת לפי שעץ שיש בו תולעת פסול למערכה כדאמרינן (מדות פ"ב מ"ה). ובענין "תולעת" ראה לקמן סימן פז, ובהערות שם 15. 16. 17.

9 ראש השנה ב, א.

10 אב (3) + שבט (311) = 314 שד"י.

11 שם "שד" הוא במדת היסוד: בכתבי התורת לוי יצחק ולקוטי לוי יצחק, מובא כמה טעמים בזה, ומהם:

(א) פרי' ורבי' – מאבר יסוד – הוא מהשם "שדי" כמ"ש (תולדות כח, ג) וואל שדי יברך אותך ויפרך וירכך" (תורת לוי יצחק, חידושים וביאורים בש"ס עמוד לז).

(ב) שד"י מלשון שדי' והשלכה כי הטיפה יורה כחץ, ראה פרש"י בראשית מט, כה ואת שדי וירכך. . . ברכת שדים ורחם", וְשָׂדִים קָאֵי עַל הָאֵב הַמּוֹלִיד וּז"ל: "ברכתא דאבא ואמא, כלומר יתברכו המולידים והיולדת, שיהיו הזכרים מזריעין טיפה הראוי'

כ' מנחם-אב תשע"ו

וזהו אב-רך, הנה יש כאן אב ושבת, כי הניתוסף בשבת¹² על אילן – שהוא¹³ המילוי דאילן – המספר הוא רך.

אילן¹⁴ במלואו, אל"ף, יו"ד, למ"ד, נו"ן, גימטריא שבת.

וכן עפ"י פשוט בר"ה לאילנות, האילנות הם רכים, משא"כ באב הוא בהיפך הם קשים, והרכיכות¹⁵ רומז על חסדים, כידוע¹⁶ בענין מברך מ"ב ר"ך בזהר¹⁷ תצוה דף קפז, א.

להריון . . שדים כאן על שם שהזרע יורה כחץ" (תורת לוי יצחק עמוד רכג).

ג) שדי מלשון די, שיהי די* דהיינו גבול ומדה, וידוע דבטפת זרע מלובש בו כל כחות הגוף והנפש רק שהכל בא בכחי' גבול ומדה הנק' גבורה שביסוד, וזהו שם "שדי" (לקוטי לוי יצחק הערות לזהר בראשית עמוד קנא, לעיל סימן כ).

ד) כתיב "צדיק יסוד עולם", ור"ת וס"ת הוא מספר "שדי" (לקוטי לוי יצחק, הערות לזהר בראשית עמוד קנג).

ה) רמז בגי' "שדי" הוא מספר ב' פעמים "זקן" (זקן עליון וזקן תחתון), ויסוד הוא סימן לזקן דסריס אין לו הדרת פנים זקן (יבמות פ, ב. שבת קנב, א), ובזקן יש י"ג תיקוני דיקנא, והוא הי"ג בריתות האמורה במילה (תורת לוי יצחק עמוד שפח).

ו) האותיות האחרונות ד"מילוי" שם שדי בגי' בן בת, והאותיות האמצעיות הם "ליו" – לוי המורה על התחברות יסוד בנוקבתו כמ"ש (מלכים-א ז, לו) כמער איש וגוית. (לקוטי לוי יצחק, שמות-דברים עמוד סו)

ז) לקוטי לוי יצחק הערות לזהר שמות-דברים עמוד קכב, שמביא מעץ חיים שער מ"ן ומ"ד דרוש ה', ובמשנת חסידים מס' שמות פרק ג' משנה ז' דבשם שד"י יש ד' ציורים + שם שד"י בגימטריא ברי"ת (מובא בילקוט לוי יצחק עה"ת חלק א' סימן ק).

(* ראה חגיגה יב, א. זהר חלק ג דף יא, ב. רש"י מקץ מג, יד.

12) פירוש: שבת בגי' 311, אילן בגי' 91, החילוק הוא (311-91) = 220, כמספר רך. וזהו "אב-רך", ד"אב" מרמו על ט"ו "אב", ו"רך" מרמו על ט"ו "שבת" ר"ה לאילנות דהם רכים, ואילן + רך (המילוי) = שבת. ראה הערה 13.

13) אילן במילואו (כדלקמן) הוא אלף, יוד, למד, נו"ן, והגימטריא דהאותיות "המילוי" דהוא ל"ף (110), + ו"ד (10), + מ"ד (44), + ו"ן (56) = 220, כמספר ר"ך.

נמצא אילן (91) + רך (220) = שבת, 311. (אולי הרמז דה"מילוי" היינו ה"גילוי", מורה על ההתחלת ה"חנטה" דאילנות בחודש שבת וד"ל).

14) פירוש: אל"ף (111), + יו"ד (20), + למ"ד (74), + נו"ן (106), + 311, וכן שבת, 311. ראה שיחות קודש ה'תשל"ד ט"ו שבת סעיף ד.

15) ראה ילקוט לוי יצחק עה"ת חלק א סימנים יט. ל. קכו.

16) ראה שם סימן יט.

17) וז"ל: כתיב (איוב א, כא) יהי שם יהויה מבורך (ושאל) מאי מבורך (ואמר) אלא כלא ידעי (אלא הכל יודעים פירוש), אבל רזא חדא ידע חד מחברנא במדברא (אבל סוד אחד על מלת מבורך יודע אחד מחברינו שהי' עמנו במדבר, כי) דאחזיאו ל"י בחלמא (הראו לו בחלום), ורבי יצחק כפתורא שמי' (ורי' יצחק מכפתור שמו, שהקשה) מאי מבורך (למה כתוב מבורך חסר ו', ואמר כי המלכות הנקראת שם יהו"ה) שירותא קשה וטופו' רך (תחילתה קשה וספה רך, ומפרש)

לקוטי פירושים

והיינו מה שמת"ו¹⁸ באב ואילך עד ט"ו בשבט הוא בחי' המוסיף¹⁹ יוסיף כו'.

המבאר המימרא הוא ג"כ רב²⁰ יוסף דוקא בסוף²¹ תענית.

מלקוטי לוי יצחק, אגרות קודש עמוד תיג

מ"ב קשה ודינא איהו ודאי (אותיות מ"ב ממלת מבר"ך הם רומזות על קושי ודין ודאי), ולבתר רך (ואח"כ באות אותיות רך לרמזו על רכות והמתקת הדין כדמפרש להלן). ע"ש. ראה תורת מנחם – תפארת לוי יצחק שמות סימן קיב.

להעיר מ"ש בלקוטי לוי יצחק אגרות קודש עמוד רמה בענין "מברך" נוט' מב-רך, המתחלה הוא "מב" בחי' גבורה ואח"כ "רך" חסדים, דצדיקים תחלתן יסורין (גבורה), וסופן שלוה (חסדים), ע"ש. ואולי עד"ז כאן מתחלה "אב" (הענפים קשים) ואח"כ "רך" וד"ל.

18) מרמז מה שכתוב ב"יוסף" דוקא "אברך", שהוא "אב" ט"ו באב, "רך" ט"ו בשבט, למארז"ל תענית לא, א (ראה הערה 19) דמט"ו באב ואילך "דמוסיף יוסיף".

19) תענית לא, א "מכאן ואילך דמוסיף יוסיף" (ופרש"י: מכאן ואילך, מחמשה עשר באב ואילך דמוסיף לילות על הימים לעסוק בתורה, יוסיף חיים על חייו). בביאור הגמרא – ראה לקוטי שיחות חלק לד עמוד 41 ואילך.

"יוסיף" רמז להקשר ל"יוסף" וד"ל. וכן המבאר המימרא הוא ר' יוסף כדלקמן.

(ולהעיר שרב יוסף הוא ג"כ המ"ד דאמר (בתענית שם) יום שפסקו מלכרות עצים למערכה

– ראה שיחה שם הערה 62.)

20) הרב המחבר מקשר – כדרכו – התנא "רב יוסף" ל"יוסף" שבתורה. עפ"י מארז"ל "שמה שמילתא היא". ראה ברכות ז, ב. יומא פג, ב. זהר חלק א' דף ו' סע"א. חלק ב' דף קעט סע"ב. ועוד. (וראה גם לעיל סימן יא. לקמן סימן נט. פה. פז. קיב).

21) תענית שם. "ודלא מוסיף יסף מאי יסף תני רב יוסף תקברי' אימי" (ופרש"י: דלא יוסף, לעסוק בתורה בלילות. תקברי' אימיה, כלומר ימות בלא עתו).

כ' מנחם-אב תשע"ו

בראשית מא, מז — ויוסף בן שלשים שנה בעמדו לפני פרעה מלך מצרים
ויצא יוסף מלפני פרעה ויעבר בכל ארץ מצרים

סה

רמז, י"ג שנה הי' משנמכר יוסף לעבד עד שעלה לגדולה, כנגד י"ג בריתות
במילה, דיוסף בחי' "יסוד"

יוסף כשירד למצרים, שנמכר לעבד, הי' בן טו"ב¹ שנה,
וכשנתעלה לגדולה הי' בן ל'.

יוסף הוא בחי' יסוד², וטו"ב נק'³ ביסוד, ויש במילה⁴ י"ג

---

(1) בראשית לו, ב "אלה תולדות יעקב יוסף בן שבע עשרה שנה וגו'", "שבע עשרה" בגי' טו"ב. ראה הערה 3. לעיל סימן ט. יד. תורת מנחם התוועדויות ה'תש"נ חלק ד עמוד 48.

(2) יוסף הוא בחי' יסוד: ראה זהר חלק א' דף נט, ב "יוסף בגין דנטיר ל'י לברית זכה דאקרי צדיק". ובתורת לוי יצחק חידושים וביאורים בש"ס עמוד רנג, וז"ל: "יוסף — יסוד, הי' לו נסיון עם פוטיפר, והנסיון הי' בזנות שהוא באבר היסוד ע"ש. ובהערות על ספר בראשית עמוד רפד "שיוסף בחי' יסוד מספרו ו' פעמים הוי' כי הוא המדה השישית".

וראה בתורת מנחם התוועדויות ה'תש"נ ח"ד שיחות ש"פ בלק עמוד 15 ובהערה 21 וז"ל: "שיוסף הוא בחי' יסוד דאצילות, שענינו הוא להביא ולהמשיך בחי' אצילות (האבות) בבי"ע. — ראה ביאורי הזהר לאדמו"ר האמצעי ויחי כט, ד ואילך (מובא לעיל סימן ד הערה 3). אור התורה ויחי תקצ"א א ואילך. תתשכ"א א ואילך. תורת מנחם — ספר המאמרים מלוקט חלק ד' עמוד קז ואילך. ע"ש".

(3) ראה מאמרי אדמו"ר האמצעי נביאים וכתובים עמוד קסו ואילך וז"ל: ידוע שבחי' יסוד שנק' החסד נק' טוב כמ"ש* אמרו צדיק כי טוב וכן האור נק' טוב כמ"ש וירא אלקי את האור כי טוב וגם החסד נק' טוב כמ"ש כי טוב חסדך אך טוב וחסד כו', וכ"ז מטעם א' והוא לפי שכל בחי' השפעה וירידת עצמו מגבוה לנמוך נק' טוב כמו שמתבע הטוב מפני שהוא טוב בעצם יחפון בטובות לזולתו שיומשך ריבוי טוב לזולתו והיינו ענין טבע הטוב להטיב יותר מכפי המדה... ע"ש.

ראה מאמרי אדמו"ר הזקן פרשיות התורה חלק ב' עמוד תרפט ובהנסמך שם. אור התורה פרשת ויחי עמוד שצג. לקוטי שיחות חלק לט, ביאורים בלקוטי לוי יצחק על אגרת התשובה עמוד 51 ואילך.

(* ישע"י ג' י' וראה יומא לח, ב: אפילו בזכות צדיק אחד העולם נברא שנאמר וירא אלקים את האור כי טוב ואין טוב אלא צדיק שנאמר אמרו צדיק כי טוב.

(4) ראה רמב"ם סוף הלכות מילה פרק ג, וז"ל: ועל המילה נכרתו שלש עשרה בריתות עם אברהם אבינו, ואתנה בריתי ביני ובינך" (בראשית יז, ב), "אני הנה בריתי אתך" (שם יז, ד), "והקמתי את בריתי ביני ובינך" (שם יז, ז), "לברית עולם" (שם), "את בריתי תשמר" (שם יז, ט), "זאת בריתי" (שם יז, י), "והי' לאות ברית" (שם יז, יא), "והיתה בריתי" (שם יז, יג),

לקוטי פירושים

בריתות.

וזהו שיוסף הי' בן ל' כשנתעלה לגדולה, שנתוסף מספר⁵ י"ג על בן טו"ב⁶ שנה.

לקוטי לוי יצחק, אגרות קודש עמוד שצא

"לברית עולם" (שם), "את בריתי הפר" (שם יז, יד), "והקמתי את בריתי אתו" (שם יז, יט), "לברית עולם" (שם), "ואת בריתי אקים את יצחק" (שם יז, כא).

5) טו"ב (בגי' 17) + י"ג (13) = 30, ל'.

6) ולפי המבואר לקמן סימן סו, דיוסף מלך במצרים פ' שנה כמספר "יסוד" (80), נמצא – לפי ביאורי הלקוטי לוי יצחק – "כל" פרטי חיי יוסף קשור עם בחינתו "יסוד".

א) טו"ב שנה עם יעקב, טוב קשור עם יסוד (כנ"ל הערה 3).

ב) ואח"כ י"ג שנה עד שנתעלה לגדולה, כנגד י"ג בריתות (יסוד).

ג) ואח"כ פ' שנה בגי' "יסוד".

סך הכל: טו"ב (17) + י"ג (13) + פ' (80 – יסוד) = 110, מספר כל ימי יוסף. בראשית נ, כב "ויחי יוסף מאה ועשר שנים", וד"ל.

כ' מנחם-אב תשע"ו

פו

רמז בגי' ד"יוסף" הי' מושל במצרים פ' שנה כמספר "יסוד"

יוסף הי' מושל פ' שנה במצרים, כמספר יסוד¹.

יוסוד² בריבוע י' י"ס יס"ו יסוד, בהסר הפשוט "יסוד" הוא מספר יוס"ף במכוון.

לקוטי לוי יצחק, הערות לזהר בראשית עמוד צד

---

(1) יוסף הוא בחי' יסוד: ראה זהר חלק א' דף נט, ב "יוסף בגין דנטיר לי' לברית זכה דאקרי צדיק". ובתורת לוי יצחק חידושים וביאורים בש"ס עמוד רנג, וז"ל: "יוסף – יסוד, הי' לו נסיון עם פוטיפר, והנסיון הי' בזנות שהוא באבר היסוד ע"ש. ובהערות על ספר בראשית עמוד רפד "שיוסף בחי' יסוד מספרו ו' פעמים הוי' כי הוא המדה השישית".

וראה בתורת מנחם התוועדויות ה'תש"ג חלק ד' שיחות ש"פ בלק עמוד 15 ובהערה 21 וז"ל: "שיוסף הוא בחי' יסוד דאצילות, שענינו הוא להביא ולהמשיך בחי' אצילות (האבות) בכי"ע. – ראה ביאורי הזהר לאדמו"ר האמצעי ויחי כט, ד ואילך (מובא לעיל סימן ד הערה 3). אור התורה ויחי תתקצ"א א ואילך. תתשכ"א א ואילך. תורת מנחם – ספר המאמרים מלוקט חלק ד' עמוד קז ואילך. ע"ש".

(2) פירושו: יסוד ברבוע הוא, י' (10), + י"ס (60), + יס"ו (76), + יסו"ד (80) = 236, ובהסר הפשוט, היינו שמחסרים מספר "יסוד" (80), והיינו 236 – 80 = 156, נמצא דהגימטריא של יסוד ברבוע בהסר הפשוט בגימטריא "יוסף" 156. היינו שיוסף כולו בתוך "יסוד", וזהו דעצם התיבה "הפשוט" הוא "יסוד", וה"ריבוע" הכלול בתוכו בגי' "יוסף", דיוסף בחי' יסוד. וראה ערו"ל לקמן סימן קלד. ילקוט לוי יצחק עה"ת חלק א סימן פט.

לקוטי פירושים

בראשית מא, ג – וליוסף ילד שני בנים במרם תבוא שנת הרעב אשר ילדה
לו אסנת בת פוטי פרע כהן און

עא

ביאור דיוק לשון הפסוק, וליוסף יולד וגו'. ומבאר לשון הזוהר, דיוסף הי' זהיר בשנת הרעב, (א) שלא לשמש להוליד ולד חדש, (ב) שלא לשמש אפילו כשהיא מעוברת וכו', (ג) שימש זמן רב קודם שנת הרעב, בכדי שגם ההולדה תהי' קודם שנת הרעב וכו'.

ורזא¹ דא, אלין אקרון ימי רעב שנין דרעב, ואלין אקרון ימי שבע שני שבע, ורזא דמלה, דלא לאפקא מבוועא דברית קדישא ביומי רעב בשנת הרעב, ובגין כך יוסף דאיהו רזא דברית סתים מבוועי' בשנת הרעב ולא יחב לי' דוכתא לאסגאה בעלמא, ובגין דא בעי לי' לב"נ דכד שלטא שנת הרעב דיסתים מבוועא דברית קדישא דילי', בגין דלא יחב לי' דוכתא לאסגאה בעלמא.

רבי שמעון אמר² רזא דא איהו רזא עלאה בההיא שנת הרעב כיון דאיהי שלטא בעי לאסתמא מבוועי', בגין דאי לא סתים לי', גרים לאמשכא רוחא לההוא ולדא מההוא סטרא, ויהיב דוכתא לההוא סטרא למפשי בעלמא, סטרא דמסאבא בסטרא דקדושא.

ותו³ רזא דכתיב (משלי ל, כא) תחת שלש רגזה ארץ וגו', ובגין

---

1 [תרגום ללה"ק] וסוד זה, (מפרש שם בזהר דכאן כתוב "שנת הרעב", ושלמה המלך אמר [קהלת יב, ב] "וזכור את בוראך בימי בחורותיך עד אשר לא יבואו ימי הרעה", וכן דוד אמר [תהלים מט, ד] למה אירע בימי רע וגו'), שאלו ימי הרע נקראים ימי הרעב ושנות הרעב, ואלו ימי הטוב נקראים ימי השובע ושנות השובע. וסוד הדבר שלא להוציא המעיין של ברית קודש בימי הרעב ובשנת הרעב, דהיינו שלא לשמש מטתו, לכן יוסף שהוא סוד הברית סתים מעיינו בשנת הרעב, ולא נתן מקום להקליפה להתגדל ולהתרבות בעולם, ובשביל זה צריך אדם לדעת, שכאשר שולטת שנת הרעב שיסתום מעיינו של ברית קודש שלו, כדי שלא יתן מקום להקליפה להתגדל ולהתרבות בעולם.

2 [תרגום ללה"ק] רבי שמעון אמר, סוד זה הוא סוד עליון בענין שנת הרעב, כיון שהיא שולטת צריך לסתום מעיינו, לפי שאם אינו סתום מעיינו מלשמש מטתו הוא גורם להמשיך רוח להולד שילד מאותו התשמיש מהסטרא אחרא, ונותן מקום להסטרא אחרא להתרבות בעולם, דהיינו שיתרבה ויתגדל צד הטומאה על צד הקדושה.

3 [תרגום ללה"ק] ועוד יש בזה סוד דכתיב "תחת שלש רגזה הארץ וגו'" (בעבור שלשה דברים ירגזו ויחרדו יושבי הארץ, ואחת מהן הוא (שם פסוק כג) "שפחה כי תירש גבירתה")

כ' מנחם-אב תשע"ו

כך יוסף צדיקא רזא דברית סליק וסתים מבועי' בשנת הרעב, דלא לאתערבא בהדה כלל ולמיהב לה דוכתא, ומאן דאפתח מבועי' בההוא זמנא, עלי' כתיב (הושע ה, ז) ביהו"ה בגדו כי בנים זרים ילדו עתה יאכלם וגו', דהא אלין אקרום בנים זרים ודאי, ביהו"ה בגדו ודאי.

ובגינ⁴ כך זכאה חולקהון דישראל קדישין, דלא אתחלפו דוכתא קדישא בדוכתא מסאבא, ועל דא כתיב וליוסף יולד שני בנים בטרם תבא שנת הרעב דהא מההוא זמנא דשלטא שנת הרעב אסתים מבועי' וסליק מקורי', דלא למיהב בנין לסטרא מסאבא, ולא לאחלפא דוכתא דקדושא בדוכתא דמסאבא.

ספר הזהר חלק א' דף רד, א

– היינו שפחה רמו לסטרא דקליפה וגבירתה לסטרא דקדושה), ובשביל זה יוסף הצדיק שהוא סוד הברית נסתלק וסתם מעיינו בשנת הרעב, שלא יתערב עם הקליפה כלל ולא לתת לה מקום לשלוט, ומי שפותח מעיינו בשנת הרעב עלי' כתיב בה' בגדו כי בנים זרים ילדו, עתה יאכלם וגו', כי אלו הבנים הנולדים מתשמיש של שנת הרעב נקראים ודאי בנים זרים לפי שממשיך להם רוח הטומאה, בה' בגדו ודאי.

(4) [תרגום ללה"ק] ולפיכך אשרי חלקם של ישראל קדושים שלא החליפו מקום הקדושה במקום טמא, ועל זה כתוב וליוסף יולד שני בנים בטרם תבא שנת הרעב, כי מאותו הזמן ששלטה שנת הרעב סתם מעיינו ונסתלק מקורו מלשמש מטתו, כדי שלא לתת בנים לצד הטומאה, וכדי שלא להחליף מקום הקדוש במקום הטמא.

לקוטי פירושים

⁵נקט סתים⁶ מבועי, וכן לקמן⁷ דיסתים מבועא, ⁸לאסתמא

- (5) בסמין זה, יבואר בלשון הזהר שש עשרה שאלות ודיוקים, והם:
- (א) בסעיף א' כתוב "סתים מבועי" בשנת הרעב... דיסתם מבועא דברית קדישא, וכן בסעיף ב' "לאסתמא מבועא", משא"כ בסעיף ג' כתוב "יוסף צדיקא... סליק וסתים מבועא", היינו דמתחלה נקט רק לשון "סתים" – דיסתם – לאסתמא, וביוסף נקט גם "סליק", מה טעם שינוי הלשון?
- (ב) בהמשך לשאלה א', הנה בסעיף ד' הלשון הוא "אסתים מבועי" וסליק מקורי, דכאן מוסיף גם "מקורי"?
- (ג) במה שנקט בסעיף ד' "אסתים מבועי" וסליק מקורי, למה הלשון "אסתים" (סתימה) שייך ל"מבועי", והלשון "סליק" שייך ל"מקורי", מה החילוק ביניהם?
- (ד) בסעיף ג' הלשון "סליק וסתים מבועי", דמתחיל ב"סליק" ואח"כ "וסתים", ובסעיף ד' הסדר הפוך "אסתים מבועי" וסליק מקורי, מה טעם שינוי הסדר?
- (ה) ביוסף גופא נקט ג' לשונות, בסעיף א' הלשון הוא "ובגין כך יוסף דאיהו רזא דברית סתים מבועי" בשנת הרעב, בסעיף ג' הלשון הוא "ובגין כך יוסף צדיקא רזא דברית סליק וסתים מבועי", ובסעיף ד' הלשון "ועל דא כתיב וליוסף . . . אסתים מבועי" וסליק מקורי, מה הם הג' לשונות ביוסף?
- (ו) טעם שינוי הלשון, דבסעיף א' כתוב "ובגין כך יוסף דאיהו רזא דברית", ובסעיף ג' כתוב "ובגין כך יוסף צדיקא רזא דברית", למה מוסיף "צדיקא"?
- (ז) בסעיף ב', "רבי שמעון אמר רזא דא וכו', ולכאורה מה מוסיף רבי שמעון על מה שכתוב קודם?
- (ח) הנה סעיף א' מתחיל "רזא דא", ואח"כ סעיף ג' מתחיל "ותו רזא", מאי "ותו", דמשמע דהוא עוד דרגא ממה שכתוב קודם, ובפרט דבסעיף ב' מדייק "רזא דא", וכאן כתב רק "ותו רזא" בלי תיבת "דא"?
- (ט) בסעיף ג', כשבא לסתימת המעיין נקט ב' לשונות "סליק וסתים מבועי", אבל כשבא לפתיחת המעיין נקט רק לשון א' "ומאן דאפתח מבועי", מה טעם השינוי?
- (י) דיוק הלשון, בסעיף ג' כתוב "דלא לאתערבא בהדה כלל ולמיהב לה דוכתא", מהו הדיוק וההוספה "כלל"?
- (יא) סעיף ג' מסיים "בנים זרים ודאי, בה' בגדו ודאי", מהו הדיוק "ודאי"?
- (יב) למה מביא רא' מהפסוק – בסעיף ד' – דיוסף לא שימש בשני רעבון רק בסוף בפעם הג' כשמדבר ביוסף, למה לא הביא הפסוק מיד בסעיף א', דהי' צריך לומר דיוסף "סתים מבועי" בשנת הרעב כמ"ש וליוסף יולד וגו'" כדרשת חז"ל (תענית יא, א)?
- (יג) בסעיף ד' כתוב "דלא למיהב בנין לסטרא מסאבא", ואח"כ מוסיף – וכתוב עוד הפעם "ולא" – "ולא לאחלפא דוכתא דקדושה בדוכתא דמסאבא", מה הם השני ענינים. ובפרט דבסעיף ג' כתוב "דלא לאתערבא בהדה כלל ולמיהב לה דוכתא", דתיבת "ולמיהב" הוא באות ו' המוסיף, וכאן כתוב "דלא למיהב... ולא לאתחלפא", הרי הי' יכול לכתוב "דלא למיהב בנין לסטרא מסאבא ולאחלפא [באות ו' המוסיף] דוכתא...", ומשמע שהם שני דברים "דלא למיהב... ולא לאחלפא"?
- (יד) בסעיף ד' מתחיל ונקט ענין אחד "דלא אתחלפא דוכתא קדישא בדוכתא מסאבא", ואח"כ בסוף הסעיף נקט ב' דברים: (א) "דלא למיהב בנין לסטרא מסאבא", (ב) "ולא לאחלפא דוכתא דקדושה בדוכתא דמסאבא", למה מתחלה נקט דבר אחד,

כ' מנחם-אב תשע"ו

מבועי, ואח"כ ביוסף צדיקא⁹ דאיהו רזא¹⁰ דברית נקט ב' לשונות סליק וסתים, אך בכלום נקט מבועא, ואח"כ¹¹ נקט אסתים מבועי וסליק מקורי, הוסיף מקורי, ובמבועא נקט סתימה ובמקור נקט סליק.

יש לומר, כי הנה יש ג' בחי':

א', שלא לשמש מטתו בשנת הרעב, כשאשתו אינה מעוברת, שזהו טיפה זרעית להולדה שלא יולד וולד מהטיפה שבשנת הרעב, שנקראו בנים זרים.

ב', שלא לשמש מטתו בשנת הרעב אפילו כשהיא מעוברת, אם שמהשימוש הזה לא יולד וולד, עכ"ז השימוש מועיל להולד שכבר מעובר שיהי' זריז¹² ומלובן, וכשזהו בשנת הרעב ממשיך להולד

ובסוף ב' דברים?

(ט) בהמשך לשאלה יד, מהו החילוק בהלשון "דלא למיהב בנין לסטרא מסאבא", ובין "ולא לאחלאא זוכתא דקדושא בדוכתא דמסאבא", מהו החילוק בין "סטרא" ו"דוכתא"?

(טז) מהו פירוש בהפסוק "וליוסף יולד שני בנים בטרם תבוא שנת הרעב", מה נוגע מתי הי' הלידה, הרי הדין הוא רק דאסור לשמש בשני רעבון, אבל קודם הרעב מותר לשמש לוא יהא שהלידה תהי' בזמן הרעב, וא"כ למה מדייק הפסוק שגם הלידה הי' קודם שנת הרעב?

וע"ז מבאר (כבפנים).

(6) בסעיף א' "סתם מבועי" בשנת הרעב."

(7) בסעיף א': "דכד שלטא שנת הרעב דיסתים מבועא."

(8) סעיף ב' "בהי' שנת הרעב כיון דאיהי שלטא בעי לאסתמא מבועי."

(9) בסעיף ג' "יוסף צדיקא רזא דברית סליק וסתים מבועי."

(10) יוסף . . חזא דברית, ראה גם זהר חלק א' דף נט, ב "יוסף בגין דנטיר ל" לברית זכה דאקרי צדיק". ובתורת לוי יצחק חידושים וביאורים בש"ס עמוד רנג, וז"ל: "יוסף – יסוד, הי' לו נסיון עם פוטיפר, והנסיון הי' בזנות שהוא באבר היסוד ע"ש. ובהערות על ספר בראשית עמוד רפד "שיוסף בחי' יסוד מספרו ו' פעמים הוי' כי הוא המדה השישית".

וראה בתורת מנחם התוועדויות ה'תש"נ ח"ד שיחות ש"פ בלק עמוד 15 ובהערה 21 וז"ל: "שיוסף הוא בחי' יסוד דאצילות, שענינו הוא להביא ולהמשיך בחי' אצילות (האבות) בכי"ע. – ראה ביאורי הזהר לאדמו"ר האמצעי ויחי כט, ד ואילך (מובא לעיל סימן ד הערה 3). אור התורה ויחי תתקצ"א א ואילך. תתשכ"א א ואילך. תורת מנחם – ספר המאמרים מלוקט חלק קז ואילך. ע"ש".

(11) בסעיף ד' "מההוא זמנא דשלטא שנת הרעב אסתים מבועי וסליק מקורי".

(12) ראה נדה לא. דשלושה חדשים אמצעיים ואחרונים יפה לולד, שמתוך כן נמצא הולד מלובן ומזורז. (ופרשי': מזורז, חזק ובריא).

לקוטי פירושים

שכבר מעובר מסטרא דמסאבא.

ג', עוד יותר מזה, והוא מה שמשמש מטתו קודם שנת הרעב, אם ידוע לו שיהי' אח"כ שנת הרעב, מלבד זה שאינו משמש מטתו בשנת הרעב אפילו כשנתעברה קודם שנת הרעב מהשימוש שקודם שנת הרעב, עוד זאת הוא משמש מטתו קודם שנת הרעב זמן הרבה מקודם, בכדי שגם הולדת הולד יהי' קודם שנת הרעב שלא יולד הולד בשנת הרעב.

וזהו מה שמתחלה אמר שיוסף שאיהו רזא דברית סתים מבועי' בשנת הרעב, הוא הבחי' הא', שלא שמש מטתו בשנת הרעב טיפה זרעית לולד חדש, דהיינו שתתעבר מהטיפה ההיא, ודבר זה הוא חיוב על כל אדם מישראל, מפני שהברית הוא ברית קדישא, והוא משמש בשנת הרעב שהולד שיהי' מזה הטיפה הוא בן זר, שזר הוא היפך דקדש, ע"ד¹³ וכל זר לא יאכל קדש.

אח"כ אמר, ובגין כך יוסף צדיקא רזא דברית, סליק וסתים מבועי', הוסיף כאן תיבת צדיקא נוסף על שהוא רזא דברית, היינו מפני שיוסף הי' צדיק ג"כ, הנה הוא סליק וסתים מבועי', הוסיף תיבת סליק הוא הבחי' הב' שלא שימש אפילו שלא להתעבר, אם שלא יהי' מהטיפה הזאת ולד, וזהו דלא לאתערבא בהדה כלל, אפילו לא לטיפה זרעית כדי שתתעבר

והיינו:

סליק, הוא מפני שהוא צדיקא.

וסתים, (שהוא שלא יהא טיפת זרעית שתתעבר), הוא מפני שהוא רזא דברית¹⁴ כמקודם.

ומאן דאפתח מבועי' שמשמש מטתו אז כשאינה מעוברת, לטיפה זרעית¹⁵ שתתעבר עלי' כתיב כו' כי בנים זרים ילדו שהולד

---

(13) ויקרא כב, י.

(14) נמצא, דהשתי לשונות (א) סליק, (ב) וסתים, הם כנגד השתי לשונות דנקט קודם, (א) צדיקא (ב) רזא דברית, "סליק" כנגד "צדיקא", "וסתים" כנגד "רזא דברית".

(ובד"א זה גם הדיוק בתחלת סעיף ג' "ותו רזא" – ולא כתב רזא דא – דכאן מוסיף עוד דרגא, דקודם נקט רק "סתים מבועי'", וכאן הוא "ותו" דנקט "סליק וסתים מבועי'" וד"ל).

(15) פירוש: מה דכתוב "ומאן ד"אפתח מבועי'" הוא לטיפה זרעית, דדוקא טיפה בשנת

כ' מנחם-אב תשע"ו

הזה שמהטיפה שבשנת רעב הוא בן זר, היפך דברית קדישא, (וסימנך בני"ם¹⁶ זרי"ם הוא מספר שט"ן).

אח"כ נקט, ועל דא כתיב וליוסף יולד שני בנים בטרם תבא שנת הרעב, הוא הבחי' הג' המעלה היותר גדולה, והוא, כי יוסף ידע אימתי יהי' שנת הרעב, הנה מלבד זה שלא שימש מטתו כלל בשנת הרעב, עוד זאת מה ששימש קודם שנת הרעב, שימש זמן רב קודם שנת הרעב, בכדי שגם הולדת בניו תהי' קודם שנת הרעב.

זהו, אסתים מבועי' הוא שלא שימש בשנת הרעב, (ונקט אסתים, ולא סליק, כי הרי באמת לא היתה מעוברת בשנת הרעב, א"כ אם הי' משמש בשנת הרעב הי' זה לטיפה זרעית שתתעבר).

ועוד זאת, וסליק מקורי', היינו גם מה ששימש קודם שנת הרעב, הנה סילק השימוש לזמן רב מקודם שנת הרעב בכדי שגם הולדתם יהי' קודם שנת הרעב.

זהו, דלא למיהב בנין לסטרא מסאבא, הוא מה שלא שימש בשנת הרעב, ולא לאחלפא דוכתא דקודשא בדוכתא מסאבא, הוא גם שההולדה לא תהי' בשנת הרעב, שאם שהילדים הם מהטיפות שקודם שנת הרעב לגמרי, אך אם הולדתם תהי' בשנת הרעב, הרי נולדו בדוכתא¹⁷ מסאבא עכ"פ.

אמנם מה שנקט והוסיף כאן הלשון מקור דוקא.

יש¹⁸ לומר עוד, כי הנה מ"ש בטר"ם תב"א הוא מספר המלוי¹⁹

הרעב הוא בן זר. (משא"כ כשהיא מעוברת קודם שנת הרעב וכו'), וזהו הדיוק בזהר (סוף סעיף ג) בנים זרים ואי בה' בגדו ודאי.

16) בנים (בגי' 102) + זרים (257) = 359, כמספר "שטן".

17) וזהו החילוק בהלשון "סטרא מסאבא" היינו לטיפה זרעית בשנת הרעב. ו"דוכתא דמסאבא" היינו הולדה בשנת הרעב – אף שההזרעה הי' קודם שנת הרעב. וזהו השני דברים:

א) "דלא למיהב בנין לסטרא מסאבא" הוא כנגד "אסתים מבועי'".

ב) "ולא לאחלפא דוכתא דקודשא בדוכתא דמסאבא" הוא כנגד מ"ש "סליק מקורי'", וד"ל.

18) מבאר כאן ג' ביאורים בהלשון "וסליק מקורי'", א) דקאי על יוסף, ב) קאי על אפרים, ג) קאי על אסנת.

19) המלוי... קנת ת"ק. פירוש: מלוי ד"אל שדי" הוא: "אל" – אל"ף, למ"ד.

לקוטי פירושים

דאל שדי קנ"ד ת"ק, והיינו כי יוסף שהוא בחי' יסוד, הנה ביסוד הוא השם אל²⁰ שדי (ולכן אמר יעקב ואל²¹ שדי יתן לכם רחמים לפני האיש, שהאיש קאי על יוסף), זהו מקור²² הוא המספר דאל שדי עם הכולל, והמלוי דאל שדי הוא הבנים דיוסף, כי מובן שהמלוי לגבי הפשוט הוא כמו הבן לגבי האב, כי המלוי יוצא ונמשך מהפשוט, זהו שני²³ בנים, שבחינתם הוא בטר"ם תב"א, המלוי דאל שדי, והם שני²⁴ בנים, כי הרי הם שני מלואים מב' שמות.

עוד יש לפרש, הב' לשונות מבוועי' מקורי' הוא לנגד מנשה ואפרים, כי מבווע הוא מעין, ומקור הוא מקור המעין שהוא גדול מהמעין, (וכידוע בהג' בחי' מקור מעין נהר, שהם כח"ב, ועיין בסידור בדרושי²⁵ ברכת המזון מזה), הנה מה שמנשה נולד מיוסף

שדי" – שייך, דל"ת, יו"ד.

האותיות ה"מילוי" (היינו רק המילוי) הוא: "לף, מד" (בגי' 154 – קנ"ד) "ין, לת, וד" (בגי' 500 – ת"ק).

ביחד בגי' קנד 154 + תק 500 = 654. וכן "בטרם" (251) + "תבא" (403) = 654. (20) ראה הביאור בילקוט לוי יצחק עה"ת חלק א' סימן קא, דהשמות "אל" – "שדי" הם ביסוד, דשם "אל" הוא בחי' חסד כמ"ש חסד אַל כל היום, ושם "שדי" ביסוד, וכמ"ש (בראשית כח, ג) "ואל שדי יברך אותך ויפוך וירבך", והם – חסד ויסוד התחלה וסוף הששה מדות, ע"ש. ועיין לקמן סימן פו. וראה לעיל סימן יח הערה 22 בביאור שם "שדי".

(21) בראשית מג, יד.

(22) "מקור" (בגי' 346), וכן "אל" (31) + שדי" (314) = 345, ועם הכולל 346.

(23) כמ"ש "וליוסף יולד שני בנים בטרם תבוא"

(24) דהמילוי בכלל הוא כמו בן לגבי האב, וכאן ההדגשה שיש שני בנים ולא בן אחד, דהם כנגד המילוי ד"שני" שמות "אל-שדי", וכנגד השני מילואי שמות הם השני בנים, והיינו השמות עצמם "אל שדי" קאי על "יוסף", וה"מילוי" – התולדה – קאי על הבנים וד"ל. ראה עד"ז לקמן סימן קיח הערה 24.

(25) סידור עם ד"ח עמוד קד, א. וז"ל: מבואר בר"מ פרשת בא, שיש ג' מדרגות מקור ומעין וחפירה. מקור הוא בחי' הכתר, ומעין הוא יוד שהוא החכמה, וחפירה רברב' שנק' ים כו' הוא בחי' בינה, והן כללות ג' ראשין הנק' כח"ב כידוע.

וביאור ענינם בפרט יובן עד"מ באדם התחתון שאנו מוצאים בו אלו ג' המדרגות, דהנה המדרגה הג' הנקרא חפירה רברבא כו' ידוע שהוא בחי' בינה שהוא בחי' ההשגה וההבנה כשאדם מבין בכי טוב את הסברא והטעם עד שמושגת ומובנת לו היטב כו', אך כאשר נפל במוחו איזה המצאות שכל ועדיין לא מושג לו יפה בהבנה והשגה ממש זהו הנק' מעיין שהוא עד"מ מעיין הנובע שאינו נראה לעין ממש וממנו נובע התגלות הנהר כו' כך הבינה נק' רחובות הנהר והחכמה הוא כמו המעיין וכמ"ש ונהר יצא מעדן כו', ונקר' ג"כ מעיין זה בשם שכל הנעלם כי נעלם הוא מבחי' ההשגה עדיין אבל הוא עיקר ומקור להשגה אחרי שממנו

כ' מנחם-אב תשע"ו

הוא מבחי' מבוע דיוסף, ואפרים שהוא גדול²⁶ ממנשה כמ"ש²⁷ ואולם אחיו הקטן יגדל ממנו כו', וישם²⁸ את אפרים לפני מנשה, הוא מבחי' מקור דיוסף, זהו אסתים מבועי' שלא יולד מנשה בשנת הרעב, וסליק מקורי' שלא יולד אפרים בשנת הרעב.

עוד יש לפרש, אסתים מבועי' הוא שלא שימש בשנת הרעב, וסליק מקורי' מקורי' דיוסף הוא אשתו, כי רחם האשה הוא המקור ששם נוצר הולד ושם הוא טמון כל ימי העיבור, וכמו²⁹ את מקורה הערה וכדומה, הנה סליק מקורי' הוא שלא יהא הולד בה בעיבור בשנת הרעב, אלא שיולד מקודם, וכמובן.

לקוטי לוי יצחק, הערות לזהר בראשית ע' קפד

"ראה לקוטי שיחות חלק כ' פרשת מקץ שיחה (א) עמוד 192"

נובע אור ההשגה אח"כ בהתגלות כו'.

ובחי' הכתר הנקרא מקור הוא למעלה מן המעיין דחכ' וכמו שהחכ' נק' מקור לגבי הבינה המושג ונק' שכל הנעלם כו' כך הכתר עצמו נק' מקור אמתי להחכ' עד שהחכ' אינו אלא בחי' גילוי אור בעלמא ממנו בלבד, ע"ש המשך הענין.

(26) ראה גם לקמן סימן קלד.

(27) בראשית מח, יט.

(28) שם מח, כ.

(29) ויקרא כ, יח.

לקוטי פירושים

בראשית מג, כג — ויאמר שלום לכם אל תיראו אלקיכם ואלקי אביכם נתן לכם מטמון באמתחתכם כספכם בא אלי ויוצא אלהם את שמעון

עט

ביאור המדרש עה"פ, שיוסף רצה להמתיק ה"גבורות" של שמעון

ויוצא אליהם את שמעון, ר' חגי בשם רבי יצחק אמר כהדין צרצורא עביד כשאסרו כדכתיב ויאסור אותו לעיניהם ויכינו ויבא יוסף וגו'.

בראשית רבה פרשה צב, ד

ויוצא עליהם את שמעון עבד כהדין צרצורא, כצרצור של שָׁמֶן שהוא רחב, כך הי' רחב ושָׁמֶן.

רש"י

כהדין צרצורא. צרצור הוא כלי צר מלמעלה ורחב למטה.

במדרש רבה¹ מקץ פרשה צב, ס"ד, כהדין צרצורא עביד.

ובפרש"י מצאתי וז"ל כצרצור של שמן שהוא רחב הי' רחב ושמן עכ"ל, ודייק מדכתיב² לעיניהם כדלעיל.

---

(1) מבאר כאן ה"משל" בהמדרש, דשמעון הי' "כהדין צרצורא עביד", דקשה:

(א) מה ניתוסף בהמשל "כהדין צרצורא", דאם כוונת המדרש רק לומר ששמעון הי' רחב ושָׁמֶן כפרש"י, הי' יכול לומר שהי' שָׁמֶן ורחב, מהו הדמיון והמשל ל"צרצורא" (של שמן) דוקא?

(ב) פרש"י שהצרצורא הוא של "שָׁמֶן", למה של שמן דוקא, ולא יין ומים וכדומה, ראה לדוגמא סנהדרין קו, א "וצרצורי של יין"? וע"ז מבאר (כבפנים).

(2) הכוונה בפסוק (בראשית מב, כד) ויסוב מעליהם ויבך . . ויקח מאתם את שמעון ויאסור אתו לעיניהם, וכתוב במדרש בראשית רבה פרשה צא, ח ר' חגי בשם רבי יצחק אמר לעיניהם אסרו, כיון שיצא להם הי' מאכילו ומשקו מרחיצו וסכו ע"ש. והיינו גם כוונת

כ' מנחם-אב תשע"ו

יודוע³ ששמעון בחינתו הוא גבורות, הבן השני⁴ דיעקב, וריבוי
בשר⁵ הוא מצד הגבורות.

אך⁶ שם הוא כצמצור של שָׁמֶן כפרש"י, ששמן הוא⁷ חסדים
כמ"ש⁸ ושמן ימינו יקרא, כי יוסף בחסדיו⁹ המתיקו¹⁰, ולכן¹¹ אסרו.

המדרש כאן, דרך "לעיניהם" הי' נראה שאסרו את שמעון אבל אח"כ הי' יוסף מאכל ומשקה
לשמעון עד שנעשה רָחֵב וְשָׁמֶן.

ולהעיר דבשני המקומות הוא אותו מאן דאמר "ר' חגי בשם רבי יצחק".

(3) ראה לעיל הזהר סימן כד. לקוטי תורה להאריז"ל פ' ויצא. לקמן הערה 11, וכן יעקב
אמר על שמעון ולוי "אחלקם ביעקב ואפיצם בישראל" ע"ש (לקמן סימן קלט).

(4) לקר"ת שם, דראובן שהי' הראשון הוא חסד, ושמעון השני בחי' גבורה, ע"ד יום
ראשון חסד יום שני גבורה.

(5) מבאר ד"צורת" הכלי שהי' "רָחֵב" מורה על שמעון שהי' בעל בשר בחי' גבורה. וראה
לקוטי לוי יצחק כאן, בביאור מארז"ל (קידושין עב, א): אלו הפרסיים... ומסורבלין בשר
כדוב, שדוב הוא בחי' גבורות, ע"ש.

(6) מבאר דאף שבעצם "שמעון" הוא בחי' גבורה, אך כאן הי' כ"צמצורא של שמן" דוקא
דמורה על חסד כדלקמן, וזהו הטעם שפרש"י דהי' של שָׁמֶן דוקא.

(7) ראה מאורי אור ערך שמן וז"ל: שמן הוא מאיר, כי כל אור בסוד חסדים.

(8) משלי כז, טז. וצד "ימין" הוא חסד. ראה תניא – שער היחוד והאמונה פרק ה (פ, א).
שם אגרת הקודש סימן יג (ק"ט, ב). אור התורה שיר השירים עמוד תנ-א. ועוד.

(9) יוסף הי' בחי' חסד שגמל חסדים עם אחיו. וראה לקמן סימן פח, וזהו שחי ק"י שנה
בג' ימי"ן.

(10) פירוש: בלשון "צמצורא של שמן" יש שני דברים:

(א) "צורת" הכלי של הצמצורא, שהוא צָר מלמעלה ורחב באמצע.

(ב) הכלי נעשה ליתן בתוכו "שמן" (ולא שאר דברים כיון ומים).

ולפי פרש"י, שניהם – הן "צורת" הכלי, והן ה"שָׁמֶן" בתוכו – מרמז לאותו דבר
דשמעון הי' רָחֵב וְשָׁמֶן, וכמו א' צורת הכלי שהוא רחב באמצע, ב' ה"שָׁמֶן" מרמז שהי'
שָׁמֶן, דלשון נופל על לשון "שָׁמֶן-שָׁמֶן".

ולפי ביאור הלקוטי לוי יצחק הוא מדוייק יותר, דכוונת המדרש הוא דיש כאן ב' דברים
ופרטים, ולא כפל תוכן אותו דבר כפרש"י, והם: א' צורת הכלי, ב' ומה שבתוכו – שמן, והם
רומזים על שני דברים חסד וגבורה, ורמז ה"שמן" על "שָׁמֶן" גופא, ד"שָׁמֶן" מורה על חסד.
וזהו "כצמצורא עביד". א' דהכלי "צמצור", צורת הכלי הוא עב ורחב מרמז ל"גבורות"
שהי' שמעון עב ובעל בשר, ב' ומה שהכלי הוא "של שָׁמֶן" מרמז ל"חסד" דמה שב"תוך"
הכלי הי' מלא חסדים, וכוונת יוסף הי' להמתיק ה"גבורות" של שמעון, שיהיו משולבים ביחד
ח"סד וגבורה". וזהו צמצורא (גבורה) של שמן (חסד), להמתיק הגבורות בחסד, וד"ל.

וזהו הטעם שהמדרש מביא "משל" לרמז ולבאר ענין זה, שכוונת יוסף הי' להמתיק
הגבורות דשמעון.

(11) פירוש: טעם שאסר את שמעון הוא כדי להמתיקו. ראה בראשית רבה פרשה צא, ו
זו"ל: לקח את שמעון ואסר אותו לעיניהם מפני שהוא דחפו לבור, ופירש אותו מלוי וכו',
ע"ש. ועיין ב"ר פ"ד, טז.

לקוטי פירושים

והוא בדוגמא כמו עקידת יצחק¹² ע"י אברהם.

לקוטי לוי יצחק, אגרות קודש עמוד שלה

---

12) פירוש: כידוע אברהם הוא בחי' חסד, כמ"ש (ישעי' מא, ח) "אברהם אוהבי" בחי' אהבה וחסד. ויצחק בחי' גבורה כמ"ש (בראשית לא, מב) "ופחד יצחק הי' לי", בחי' יראה וגבורה.

וראה לקוטי לוי יצחק, אגרות קודש עמוד רמה וז"ל: ענין העקידה הוא, מה שהחסדים דאברהם עקדו והמתיקו את הגבורות דיצחק, ע"ש.

לקוטי שיחות חלק ל עמוד 103 ואילך. תורת מנחם התוועדויות ה'תשמ"ז חלק ג עמוד 201 סעיפים לח. לט. תורת מנחם – תפארת לוי יצחק ויקרא עמוד צז ואילך. ובילקוט לוי יצחק עה"ת חלק א סימנים קיח. קלג. קלד. קמ.

כ' מנחם-אב תשע"ו

בראשית מו, כג — ולאביו שלח בזאת עשרה חמרים* נשאים מטוב מצרים ועשר אתנת נשאת בר ולחם ומוזון לאביו לדרך

ק

יוסף שלח יין ישן (מגילה טז, ב), "יוסף" בגי' "כוס יין", רמז לגאולת מצרים – ד' כוסות יין לנגד ד' לשונות של גאולה

יש לומר, היין ישן ששלח יוסף (שהוא גימט' כוס¹ יין) ליעקב כדרוז² על ולאביו שלח כו' מטוב מצרים, הוא היין דהד' כוסות, ששרש היין³ הזה גבוה מאד נעלה, וכמ"ש ברשימה ע"פ⁴ לאמותם יאמרו אי' דגן ויין ע"ש⁵.

וזהו שהקדים יוסף לשלוח היין ישן כשירד יעקב למצרים, שמאז מתחיל גלות מצרים רד"ו שנה, כדי שעי"ז יהי' הגאולה אח"כ, כי הד' כוסות הם לנגד הד' לשונות של גאולה⁶.

לקוטי לוי יצחק, אגרות קודש עמוד רצט

(* עשרה חמרים, ראה גם לקוטי לוי יצחק הערות לזהר, שמות-דברים סוף עמוד קצא.
1) יוסף בגי' 156, וכן כוס (86) + יין (70) = 156.
2) מגילה טז, ב. "נושאות מטוב מצרים, מאי טוב מצרים רבי בנימין בר יפת אמר רבי אליעזר שלח לו יין ישן שדעת זקנים נוחה הימנו". ראה הביאור לעיל סימן צט.
3) ראה לעיל סימן צט הערות 6, 8, 9.
4) איכה ב, יב. ראה הערה 5.
5) "וזהו במגלת איכה שקורין בתשעה באב, שתשעה באב* הוא בו ביום שחל א' דפסח, וליל תשעה באב הוא לנגד ליל א' דפסח וכדרוז"ל (פתיחתא דאיכה רבתי יח) ע"פ השביעיני במרורים הרוני לענה, שם הוא לענין המרור, ואי' דגן ויין הוא הלחם דמצה והיין דכוסות. ואותם התינוקות ששאלו הקושיות בליל א' דפסח שהבן אומר מה נשתנה כו', הם הם ששואלים אי' דגן ויין, והיינו שהדגן והיין הזה הוא מבחי' אי"ה, וכמ"ש בארוכה בהרשימה הנ"ל ב"ה" (לקוטי לוי יצחק כאן).
6) ראה אור התורה מסעי עמוד אישפז. נ"ך עמוד אימה. א' פג. לקוטי שיחות חלק יח עמוד 313. תורת מנחם התוועדיות ה'תשמ"ז חלק ד עמוד 103. ועוד.
7) ראה ירושלמי פסחים פ"י ה"א. "מנין לארבע כוסות, ר' יוחנן בשם ר' בנייה כנגד ארבע גאולות (שמות ו, ו) לכן אמור לבני ישראל אני ה' והוצאתי אתכם וגו' ולקחתי אתכם לי לעם וגומר, והוצאתי והצלתי וגאלתי ולקחתי". שמו"ר פ"ו, ד. ב"ר פפ"ח ס"ה.

לקוטי פירושים

בראשית מו, יז — ובני אשר ימנה וישוה וישוי ובריעה ושרה אחתם ובני
בריעה חבר ומלביאל

קו

ע"י "אשר" – "שרח בת אשר" – הי' גאולת מצרים

אשר¹ בחי' תענוג, הוא ע"ד כמו² יצחק מלשון צחק³ ותענוג.
וידוע שאשר רומז על בינה⁴ עלמא דאתי ע"ד כמו⁵ יצחק.
וע"י בחי' אשר הי' גאולת מצרים.

כי הרי⁶ שרח בת אשר היא שבשרה ליעקב שיוסף חי הוא, והיא
היא שהשלימה למנין הע' נפש כמ"ש במד"ר⁷ פרשת ויגש, והיא היא

---

(1) ראה זהר חלק א' דף רמו, א וז"ל: תא חזי, בא וראה מש"כ "מאשר שמנה לחמור" אשר
זה הוא המקום שכולם מאשרים ומשבחים אותו, ומי הוא, היא הבינה הנקראת עולם הבא,
(כ"ג הרמ"ק) שעליונים ותחתונים מאשרים אותה ומתאווים לקבל שפע ממנה, ע"ש.

(2) מקשר "אשר" עם "יצחק" בשני פרטים: (א) שניהם בחי' "תענוג", (ב) שניהם קשורים
במיוחד עם לעתידי לבוא.

(3) כמ"ש בראשית כא, ו "ותאמר שרה צחק עשה לי אלקים כל השומע יצחק לי".

(4) ראה גם לקמן סימן קנג. קסו.

(5) עיין לעיל סימן א הערה 12. ראה תורת מנחם – ספר המאמרים מלוקט חלק ב' עמוד
יט, ובהנסמן שם. אור התורה פרשת תולדות עמוד תתיז ואילך וז"ל: יצחק הו"ע הצחוק
ותענוג עליון שיתגלה לע"ל שהענין היינו פנימי עתיק... כי הנה התגלות עתיק הוא בבינה
כמ"ש בלק"ת סד"ה יו"ט של ר"ה שחל להיות בשבת, ע"ש.

לקוטי לוי יצחק, ליקוטים על פסוקי תנ"ך ומחז"ל עמוד סט וז"ל: ידוע שבינה היא
ספירה הח', וכמו יצחק שהוא בחי' בינה (וגבורה) הוא גימטריא ח' פעמים הוי'. משא"כ
יעקב – הז' תחתונים, הוא גימטריא ז' פעמים הוי', ע"ש.

(6) תרגום יונתן בן עוזיאל כאן "ובגוי דאשר ימנה וישוי ובריעה ושרה אחתהון דאדכרית
פד היא קנימא לגינניתא דעדן על דבשרת ליעקב דיוסף קים היא שזיבת ליתבי אכל מדין
קטול ביומי יואב.

[פירוש יונתן: אדאברית, פירוש נלקחה בחי"י. לגינניותא, לגן ערן שהיא אחת מט' שנכנסו
בחייהם לגן ערן (כמבואר בד"א זוטא פרק א).

(7) בראשית רבה פרשה צד, ט וז"ל: כל הנפש הבאה וגו' ובני יוסף אשר יולד לו וגו',
רבי לוי בשם רבי שמואל בר נחמן ראי' מימך אדם נותן לחברו ששים וששה כוסות, וחוזר
ונותן לו אף שלשה, והוא מונה אותם שבעים אלא זו יוכבד שהשלימה מנין של ישראל
מצרים..., ויש אומרים סרח בת אשר השלימה עמהם את המנין ע"ש.

וי"ל דלפי ביאור הלקוטי לוי יצחק מתורצת שאלת היפה תואר הארוך על המדרש וז"ל:
יש לתמוה דשרח בת אשר א' מהמנויין בפסוק (מו, יז) "ובני אשר ימנה וישוה... ושרח

כ' מנחם-אב תשע"ו

שהראתה למשה⁸ היכן יוסף קבור שאז לקח משה את עצמות יוסף עמו, והי' יצי"מ, ובלי זאת לא היתה⁹ הגאולה.

הרי שיציאת וגאולת מצרים¹⁰ הי' ע"י בחי' אשר דוקא.

לקוטי לוי יצחק, אגרות קודש עמוד תיט

* * *

ענינו של אשר הוא – "מאשר שמנה לחמו והוא יתן מעדני מלך" (ויחי מט, כ), "וטובל בשמן רגלו" (ברכה לג, כד), כפירוש רש"י (ויחי שם): "מושך שמן כמעין".

והנה, ענין ה"שמן" בתורה – קאי על פנימיות התורה, ונמצא, שענינו של אשר הוא – "מושך שמן כמעין", כלומר, הפצת המעיינות דפנימיות התורה חוצה, עד לחוצה שאין חוצה הימנו, "שתהא ארצו מושכת שמן כמעין" (פרש"י ברכה שם).

ומבואר בלקוטי לוי יצחק הנ"ל, ש"ע"י בחי' אשר הי' גאולת מצרים, כי הרי שרח בת אשר היא שבשרה ליעקב שיוסף חי הוא. . והיא היא שהראתה למשה היכן יוסף קבור, שאז לקח משה את

אחתם"), וא"כ ליכא אלא ס"ט, וי"ל שרח בת אשר חשיבא כשנים לפי שהיתה חסידה וחכמ' והאריכה ימים רבים והיחיד השלם חשוב כרבים כמ"ש שקול משה כנגד כל ישראל ע"ש. ולפי הביאור בלקוטי לוי יצחק יומתק יותר, דעל ידה היתה גאולת מצרים, ולכן היא דוקא חשיבא כשנים. וראה לקוטי שיחות חלק כ ויגש ב' (עמוד 218 ואילך) הערות 11. 66.

8) ראה סוטה יג, א: ומנין הי' יודע משה רבינו היכן יוסף קבור, אמרו סרח בת אשר נשתיירה מאותו הדור, הלך משה אצלה אמר לה כלום את יודעת היכן יוסף קבור, אמרה לו ארון של מתכת עשו לו מצרים וקבעוהו בנילוס הנהר כדי שיתברכו מימיו, הלך משה ועמד על שפת נילוס, אמר לו, יוסף יוסף הגיע העת שנשבע הקב"ה שאני גואל אתכם והגיעה השבועה שהשבעת את ישראל, אם אתה מראה עצמך מוטב אם לאו הרי אנו מנוקין משבועתך, מיד צף ארונו של יוסף, ע"ש.

9) להעיר מ"ש בתוס' סוטה שם: סרח בת אשר נשתיירה מאותו הדור, תימא והלא מכיר ויאיר בן מנשה נולדו בימי יעקב והיו מבאי הארץ למה לא שאלם משה והם היו מבני בניו של יוסף, י"ל שסוד הגאולה נמסר לסרח כדאיתא בפירקי ר"א (פרק מח) וכיון שבא משה הלכו זקני ישראל אצלה לפי שכבר נכשלו על ידי בני אפרים שיצאו שלשים שנה לפני הקץ ונמלכו עתה בה, ואמרה להם מה לשון אמר לכם המושיע הזה, אמרו לה פקוד פקדתי, אמרה להם א"כ הוא הוא, לכך הלך גם משה אצלה. מתוספת רבי.

10) וכידוע שיציאת מצרים הנאמרה בפ' והי' כי יביאך הוא מבינה עלמא דחירו". (לקוטי לוי יצחק כאן)

לקוטי פירושים

עצמות יוסף עמו¹¹, והי' יצי"מ, ובלי זאת לא יכלו לצאת ממצרים (שהרי השבע השביע יוסף על זה), הרי שיציאת וגאולת מצרים הי' ע"י בחי' אשר דוקא".

ויש לומר, שכן הוא בנוגע לגאולה העתידה ("כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות") – שע"י העבודה ד"פוצו מעינותיך חוצה", הפצת בחי' ה"שמן" שבתורה, ענינו של "אשר" – קא אתי מר דא מלכא משיחא (ראה אגה"ק דהבעש"ט נדפסה בכתר שם טוב בתחלתו, ובכ"מ).

לקוטי שיחות חלק כו עמוד 316–317

---

11) וענינו בעבודה – שע"י אשר (שמן) הפצת המעיינות דפנימיות התורה, נתגלה העצמיות דיוסף, המודגשת בשמו – "יוסף גו' בן אחר", כי ע"י גילוי פנימיות התורה מגלים את פנימיות של כל יהודי ("בן"), ועי"ז נעשה הגאולה (ראה לקוטי שיחות חלק כו עמוד 87 ואילך).

כ' מנחם-אב תשע"ו

בראשית מו, כ — ויולד ליוסף בארץ מצרים אשר ילדה לו אסנת בת פוטי
פרע בהן אן את מנשה ואת אפרים

קז

אסנת היתה בת דינה משכם, ולכן מנשה נחלק שבטו, חצי בעבר הירדן מצד
זוהמת שכם, וחצי בא"י מצד יוסף

אסנת היתה בת דינה¹ משכם בן חמור, ויש שם הזוהמא דשכם
כמ"ש בלקוטי תורה² להאריז"ל.

והנה מנשה³ הי' בו חלק מאמו שהיתה בת דינה מבעלתה
לכנעני⁴ ששם, והי' בו חלק מאביו (יוסף) ג"כ, לכן שבטו נחלק
נחלתם לשנים.

---

(1) ראה תרגום יונתן בן עוזיאל עה"פ וז"ל: וַאֲתִּילִיד לְיוֹסֵף בְּנֵין בְּאַרְצָא דְּמִצְרַיִם דִּילִידָת
לִיה אַסְנַת בַּת דִּינָה וְרַבְתָּ פְּבֵית פּוּטִיפְרֵעַ רַבָּא דְּטַנְס יִית מְנַשֶּׁה וְיִית אֶפְרַיִם. ראה הערה 3.
(2) סוף פרשת מסעי, וז"ל: מנשה בנה של אסנת בת דינה משכם ומצד זוהמא זו נשאר
בחוף לארץ. וע"ש שזוהו הסוד בפסוק (מלכים א' ו, 1) "מגרעות נתן לבית", מגרעו"ת נו"ט'
מג"ר-עות, מג"ר ר"ת מנשה גד ראובן, דבשלשה אלה הי' בהם עו"ת, (ע"ש הביאור בנוגע
ראובן וגד – שבאה לאה בחשאי ליעקב וכן זלפה שפחת לאה [שנולד גד] ניתנה ליעקב בלי
ידיעתו, ע"ש), לכן לא נכנסו לא"י, וזהו מה שממשיך הכתוב שם "סביב חוצה לבלתי אחוז
בקירות הבית" דהיינו ארץ ישראל.
ועיין עוד בזה בעשרה מאמרות מהרמ"ע מפאנו ז"ל מאמר חקור דין פרק יח, ובשל"ה
פרשת מטות מסעי.

(3) והטעם שרק מנשה הי' לו חלק משכם החוי ולא אפרים, ראה עשרה מאמרות שם
וז"ל: וחצי שבט המנשה – לא זכו ליטל חלק בארץ – היתה בשביל אסנת אמו שהיתה בת
דינה משכם החוי אלא שפוטפר גדלה ונקראת על שמו, ומנשה פטר את הרחם ונפגם חציו
כי היתה אמו מתייחסת אחר אבי' חוי בן חמור שלא נתנה תורה בימיו ועדיין לא נתחדשה
הלכה שיהא בן בתך מן החוי קרוי בןך, ומה גם עתה לא אמרו הולד כשר אלא מן התורה,
אבל פגום מדרבנן דאמרי ל' איטמר או גלי או סבבת מינך כדאיאת בפרק החולין (יבמות
מה) ואם בת היא ונשאת לכהן לא מפקינן מינה זורעה כשר לכהונה, לפיכך לא נפגם מנשה
אלא חציו מדהוכשר חציו, הנה לגבי אפרים מיהת מאי דהוה הוה.
ודורשי רשמות עשוי להם ציונים בפסוק (מלכים א, 1) מגרעות נתן לבית סביב חוצה
מנשה"גד "ראובן ר"ת מג"ר בשביל עות שהי' בהם כאמור נשאר חוצה לארץ הנבחרת,
ע"ש.

וראה לקמן סימן קלד, ד"אפרים" הוא העיקר דיוסף, ע"ש.

(4) ראה רש"י ויגש (מו, י) "ושאול בן הכנענית, שנבעלה לכנענית".

לקוטי פירושים

חציו לקח מעבר הירדן, מצד חלקו⁵ מאמו.

וחציו לקח בארץ, מצד חלק מאביו.

תורת לוי יצחק, חידושים וביאורים בש"ס עמוד רמו

**“ראה המשך הענין לקמן סוף סימן קלה, טעם שדרש (מנחות
פי”א משנה ה’) “אבא שאול” דוקא הפסוק “ועליו מטה מנשה”**

---

5) וראה תורת מנחם התוועדויות ה'תש"נ ח"ג פרשת חוקת סעיפים ה-ח, לקוטי שיחות
חלק כח עמוד 210 ואילך, טעם לשבח למה לקחו חצי שבט מנשה מעבר הירדן, דמרמו על
הגאולה העתידה – ירושת ארץ ישראל לעתיד לבוא, ע"ש.

כ' מנחם-אב תשע"ו

בראשית מז, ח – ועיני ישראל כבדו מזקן לא יוכל לראות ויגש אתם אליו
וישק להם ויחבק להם

קלא

אברהם מדת החסד – אור, יצחק מדת גבורה – חשכו עיניו, יעקב מדת תפארת
הכלול משניהם, ולכן רק "ועיני ישראל כבדו מזקן"

מדתו של אברהם הוא חסד¹, שהוא – בחי' אור, ואור נברא ביום
ראשון², שיום ראשון הוא לנגד חסד³, אור.

ויצחק שהי' מראיו⁴ חשוכים, זה מורה על בחי'⁵ גבורות, כי
חשך הוא בחי' גבורות ודינים, מדת לילה, ועיין בזוהר הקדוש
תולדות⁶ דף קמ"א סוף ע"ב בפסוק ויהי כי זקן יצחק ותכהינה עיניו

---

1 כמ"ש (מיכה ז, כ) "חסד לאברהם". ראה זהר בראשית מז, ב. תניא – אגרת הקודש
סימן ה. מאמרי אדמו"ר האמצעי קונטרסים עמוד ד. וש"נ. לקוטי תורה ואתחנן ה, א ואילך.
2 בראשית א, ג. ראה הערה 6.

3 ראה תניא – שער היחוד והאמונה פרק י'. לקוטי תורה פרשת אמור לא, ד. אור התורה
פרשת ואתחנן עמוד רט-י. פרשת האזינו עו, ב.

4 כמ"ש (בראשית כז, א) "ותכהינה עיני מראות". ראה הערה 6. ועיין גם ליקוט לוי
יצחק עה"ת חלק א' סימן סד. רכו. רכח.

5 יצחק בחי' גבורה: כמ"ש (בראשית לא, מב) "ופחד יצחק". פחד יראה הו"ע גבורה.
ראה פרדס שער (כג) הכינויים פרק ד. מאמרי אדמו"ר הזקן על פרשיות התורה ח"ב עמוד
תקפ ובהנסמן שם. ועוד.

6 וז"ל: ויהי כי זקן יצחק ותכהין עיני מראות, אמר רבי שמעון (כדי לפרש ענין כהיית עיניו
של יצחק הקדים ואמר כתיב) ויקרא אלה"ם לאור יום ולחשך קרא לילה...

ותא חזי (ובא וראה הטעם, למה) לא זכה יצחק להיות כאברהם ולא סמו עיניו ולא כהו (הלא
יצחק הי' עולה תמימה והי' ראוי לפי צדקתו שלא תכהין עיניו), אבל דא עלאה איהו הכא דא
דמהימנותא כמה דאתמר (אבל סוד עליון יש כאן בסוד האמונה כמו שלמדנו ענין זה ממעשה
בראשית), דכתיב ויקרא אלה"ם לאור יום, דא אברהם דאיהו נהורא דימא (אור היום הוא אברהם
לפי שהוא מדת החסד הנקרא אור היום), ונהורא דילי' אילז נהיר ואתתקף בתקונא דיומא (ואור
שלו הולך ומאיר ומתחזק יותר בתקון של כל יום ויום, ר"ל שאור החסד של יום הראשון
מתפשט ומאיר בכל ששת ימי בראשית), ובגין כך ולכן מה כתיב ואברהם זקן בא בימים (פירושו)
באין נהורין דנהרין (שמדת החסד של אברהם בא והאיר באותם האורות של הו"ק), ואיהו טיב,
כדין אילז נהיר: (פי' אפילו שנעשה זקן עכ"ז הי' הולך ומאיר במדת החסד שלו), כד"א הולך ואור
עד נכון היום (פי' מדת החסד שהוא אור היום הולך ומאיר בכל פעם יותר עד נכון היום, כך
אברהם כל מה שהי' הולך ומזקין הי' אור החסד שבו מתרבה ומתפשט יותר), ובגין כך (ולכן
עליו נאמר) ויקרא אלה"ם לאור יום (פי' לאור שהוא החסד קרא יום, כי כמו שהיום מתרבה

לקוטי פירושים

מראות ע"ש.

ויעקב אם שהוא בקו האמצעי⁷ תפארת, עם כל זה כתיב ועיני ישראל כבדו מזקן, הוא, כי תפארת בחינתו הוא, שהוא כולל⁸ חסד וגבורה, ומצד שיש בו גבורה גם כן, וכמו שאמר⁹ ופחד יצחק הי' לי, ולכן כבדו עיניו מזוקן דיצחק, וכמ"ש בזוהר הקדוש שם.

תורת לוי יצחק, חידושים וביאורים בש"ס עמוד רמט

ומתגדל כך מתרבה ומתגדל אור החסד של אברהם).

ומ"ש ולחשך קרא לילה, דא יצחק (חשך נקרא יצחק בסוד מדת הגבורה), ואיהו אדיל לקבלא ליליא בגייה (שהיא הולכת לקבל בתוכה לילה, בסוד שמאלו תחת לראשי), ובג"כ איהו כד סיב (ולכן כל מה שהזקין יצחק יותר נתחזק יותר החשך שהוא הגבורה במדתו לכן החשיכו עיניו, וראי' לדבר) מה כתיב ויהי כי זקן יצחק ותכהין עיניו מראות (פי' שנחשכו עיניו לגמרי לפי תוקף מדת הגבורה שבו), הכי הוא ודאי דבעא לאתחשכא (וכן הוא ודאי שלצורך תיקון הגבורה הי' צריך להיות נחשך לגמרי), ולא תדבקא בדרג' כדקא יאות (כדי להתדבק במדרגתו שבגבורה כראוי). ע"ש.

7) יעקב בחי' תפארת: זוהר חלק א קנו, ב. חלק ג דף שב, א. לקוטי תורה ואתחנן ה, ב. וראה הביאור לעיל סימן ד הערה 3.

ושאלתו בפנים היא: דהרי תפארת היא "קו האמצעי", שכידוע עולה למעלה מעלה – יותר מחסד וכו', וא"כ כ"ש שהוא בחי' "אור", וע"ז מבאר ש"עם כל זה" היות שבחי' תפארת כולל גם גבורה בחי' חשך ע"כ הי' ביעקב "כבדו מזקן". ראה גם המצויין בהערה 8.

8) תפארת כולל חסד וגבורה: ראה גם ילקוט לוי יצחק עה"ת חלק ב סימן כז. כת. סוף סימן קלת. חלק א סימן כא. כב. רמב. לעיל סימן קכג הערה 35.

9) בראשית לא, מב.

כ' מנחם-אב תשע"ו

בראשית מט, יד-טו — יששכר חמור גרם רבין בין המשפתיים. וירא מנוחה
כי טוב ואת הארץ כי נעמה ויט שכמו לסבל ויהי למם עבד

קמז

רמז בפ', למארז"ל (חגיגה ט, ב) "עובד אלקים שונה פרקו מאה ואחד פעמים",
וזהו "למ"ס (בג"י מאה) עובד" וכו'

מאי דכתיב (מלאכי ג, יח) ושבתם וראיתם בין צדיק לרשע בין
עובד אלקים לאשר לא עבדו, היינו צדיק היינו עובד אלקים, היינו
רשע היינו אשר לא עבדו, א"ל עבדו ולא עבדו תרוייהו צדיקי גמורי
נינהו, ואינו דומה שונה פרקו מאה פעמים לשונה פרקו מאה ואחד.
א"ל ומשום חד זימנא קרי ליה לא עבדו, א"ל אין, צא ולמד
משוק של חמרין, עשרה פרסי בזוזא, חד עשר פרסי בתרי זוזי.

חגיגה ט, ב

היינו צדיק היינו עובד אלקים, מי הוא צדיק ומי הוא עובד
אלקים הלא אחד הוא.

אינו דומה שונה פרקו כו', אע"פ ששניהן צדיקים לא עבדוהו
בשוה שזה עבדו יותר.

עשרה פרסי, ישכיר לך אדם חמורו בזוז אחד שכבר נהגו כן, ואם
תאמר לו לילך פרסה יותר ישאלך שני זוזים.

רש"י

לקוטי פירושים

מאהי פעמים: כמו שכתוב ביששכר שהיו עוסקים² בתורה ויהי³ למס. מ"ס מספרו מאה. ועיין בע"ח שער הזיווגים⁴ פ"ו.

ואחר כך כתיב עובד, הוא מה שהיו שונים ק"א⁵ פעמים כמו עובד אלקים. ויששכר נמשל לחמור כמו שכתוב ביששכר חמור גרם (כי לימוד התורה צריך להיות⁶ כחמור למשאוי), זהו המשל משוק של חמרים וכו'.

(1) מבאר בגמ' ג' שאלות, והם:

(א) מה הטעם להמספר "מאה" ו"מאה ואחד" דוקא?

(ב) מה הטעם בהמשל הוא משוק של "חמורין" דוקא, ולא גמל וסוס וכדומה?

(ג) מה הדיוק בהפסוק "עובד אלקים" דוקא, ולא עובד ה'?

(2) ראה רש"י בראשית מט, יד. טו. יששכר חמור גרם, ופרש"י: חמור בעל עצמות, סובל גרם תורה כחמור חזק שמתעניין אותו עול תורה משא כבד. ויט שכמו לסבול, עול תורה. במדבר ז, יט. [פרש"י: בשביל שני דברים זכה – יששכר – להקריב שני לשבטים אחת שהיו יודעים בתורה שנא' (דה"א יב, לג) ומבני יששכר יודעי בינה לעתים. וראה גם לקמן סי' קג. קנא. קנב.

(3) להעיר מפירוש הזהר עה"פ (פרשת ויחי דף רמב, ב) וז"ל: וירא מנוחה כי טוב, דא תורה שבכתב (זו היא התורה שבכתב שהיא אורו של עולם שנאמר וירא אלהים את האור כי טוב), ואת הארץ כי נעמה, דא תורה שבעל פה (זו היא תורה שבעל פה שהיא המנעמת את התורה שבכתב), ויט שכמו לסבול (פירוש) למסבל עולא דאורייתא ולדבקה בה יומי וליי (לסבול את עולה של תורה ולדבקה בה יומם וליילה), ויהי למס עובר (פירוש) למהוי פלח לקדשא בריך הוא ולא תדבקה ב' (לעבוד להקב"ה ולהתדבק בו) ואתשא גרמי' בה (ולהתיש את כחו מרוב עסקו ועמלו בתורה), ע"ש.

(4) עץ חיים שער טו וז"ל: שר של שכחה נקרא מ"ס... וזהו סוד שארז"ל (חגיגה ט:) אינו דומה שונה פרקו ק' פעמים לשונה פרקו ק"א פעמים, לפי שער ק' פעמים יש לו שליטה כמנין מ"ס ולא יותר ע"ש.

וראה אור התורה נ"ך עמוד תקלג-ד וז"ל: בכי"ק פרשת ואתחנן ע"פ פן תשכח את הדברים... כי, כשתסתכל במלת זכר ובמלת שכח* תמצא מספר ק"א ביניהם והרוצה לבטל השכחה יחזור על למודו ק"א פעמים כו' כי בכל פעם שיחזור הוא מחסר ומחליש כח א' מכחותיו (של מלאך הממונה על השכחה) וכשחזר ק"א פעמים החליש כל כחותיו היתירים ונכנס תחת יד המלאך הממונה על הזכרון כו' עכ"ל. ועמ"ש מענין שכחה וזכרון ע"פ ולא זכר שר המשקים את יוסף וישכחהו. ע"ש. ראה הערה 5. לעיל סימן מד.

וראה הביאור באור התורה פרשת עקב עמוד תריט בענין "סם חיים". (וראה לקו"ת פרשת ראה עמוד כב, ג שמבאר ענין "סם חיים" – שונה פרקו מאה וא' פעמים).

(* פירוש: זכר (בג'מטריא 227), שכח (328), והחילוק ביניהם (227 – 328) = 101, מספר ק"א.

(5) ראה אור התורה נ"ך ישע' עמוד תשצג וז"ל: חמור לישא משא התורה שלא לשכוח מה שלמד... ע"ד משאו שונה פרקו ק"א פעמים ביטול בחי' מאין, ע"ש. (מאין בגי' ק"א וד"ל).

(6) עבודה זרה ה, ב.

כ' מנחם-אב תשע"ו

עובד אלקים, שם אלקים⁷ הוא גבורות, ועובד אלקים הוא שמתקן וממתיק את הגבורות⁸.

לקוטי לוי יצחק, הערות לתניא פרק טו עמוד ג

---

(7) ראה תניא – שער היחוד והאמונה פרק ו' וז"ל: והנה שם אלקים הוא שם מדת הגבורה והצמצום, לפי שמסתיר האיר שלמעלה המהוה ומחיי' העולם ונראה כאילו העולם עומד ומתנהג בדרך הטבע, ע"ש.

(8) פירוש: לתקן ההסתר וההעלם הנמשך משם "אלקים" שהוא בחי' גבורות, שלא יהי' מסתיר ומעלים.

לקוטי פירושים

קנ

יששכר עסקו תורה, וזהו "חמור" ר"ת חכם מופלא ורב רבנן

יששכר למד ועסק¹ בתורה, ועפי"ז יובן מה שהי' אצלם חמורים וכמ"ש יששכר חמור גרם, והוא בחי' לעולם² ישים אדם את עצמו על דברי תורה כחמור למשאוי.

חמו"ר ר"ת חכם מופלא ורב רבנן, כמ"ש בזוהר³.

לקוטי לוי יצחק, הערות לזהר שמות-דברים עמוד קצב

---

1) ראה רש"י בראשית מט, יד. טו יששכר חמור גרם, ופרש"י: חמור בעל עצמות, סובל עול תורה כחמור חזק שמתעינין אותו משא כבוד. ויט שכמו לסבול, עול תורה. במדבר ז, יט. פרש"י: בשביל שני דברים זכה – יששכר – להקריב שני לשבטים, אחת שהיו יודעים בתורה שנא' (דברי הימים-א יב, לג) ומבני יששכר יודעי בינה לעתים. ראה גם לעיל סימן קמט. לקמן קנא. קנב.

2) עבודה זרה ה, ב.

3) ראה זוהר חלק ג' דף ערה, ב. תיקוני זהר דף קמז, ב.

בראשית ג, כב — וישב יוסף במצרים הוא ובית אביו ויחי יוסף מאה ועשר
שנים

קצת

ארבעה טעמים ורמזים למספר שני חיי יוסף "מאה ועשר שנים" דוקא, דיוסף הוא
בחי' מדת ה"יסוד" וכו'

יוסף הוא בחי' יסוד¹, שהוא סיומא דגופא².
ויש לומר³:

(1) ראה לעיל סימן ע. עא. תורת לוי יצחק חידושים וביאורים בש"ס עמוד רנג, וז"ל:
"יוסף – יסוד, הי' לו נסיון עם פוטיפר, והנסיון הי' בזנות שהוא באבר היסוד ע"ש. ובהערות
על ספר בראשית עמוד רפד "שיוסף בחי' יסוד מספרו ו' פעמים הוי' כי הוא המדה השישית".
וראה בתורת מנחם התוועדויות ה'תש"נ ח"ד שיחות ש"פ בלק עמוד 15, ובהערה 21
וז"ל: "שיוסף הוא בחי' יסוד דאצילות, שענינו הוא להביא ולהמשיך בחי' אצילות (האבות)
בבי"ע – ראה ביאורי הוזהר ויחי כט, ד ואילך (מובא לעיל סימן ד הערה 3). אור התורה ויחי
תתקצ"א א ואילך תתשכ"א א ואילך ועוד ע"ש". תורת מנחם – ספר המאמרים מלוקט חלק
ד עמוד קז ואילך.

(2) תקוני זהר בהקדמה – פתח אליהו (יז, א). "תפארת גופא", "יסוד סיומא דגופא".

(3) בסימן זה מבאר "ארבעה" – טעמים נפלאים, דמספר חיי ימי יוסף הי' בדיוק ק"י שנים,
ונקודת הביאור, דיוסף בחי' "יסוד" לחבר העליון והתחתון – המשפיע והמקבל – ביחד,
והם:

(א) ק"י הוא מספר שם מ"ה + שם אדני (45 + 65 = 110), ק"י.

(ב) יסוד הוא "ברית", ושני חיי יוסף ביחד עם שני חיי האבות בגימטריא "ברית",
אברהם קע"ה (175) + יצחק ק"פ (180) + יעקב קמ"ז (147) + יוסף ק"י (110) = 612,
מספר ברית.

(ג) "יסוד נק' צדיק, ורמז בגי' צדיק (204) + ק"י בגי' שם "שדי" (314) שהוא ביסוד
כמ"ש "ואל שדי יפרך וירבך".

(ד) יעקב בחי' תפארת, ויוסף בחי' יסוד, וזהו מ"ש "תפארת גופא ויסוד סיומא
דגופא", ומרומז באות א' במילוי כזה "אלף", אות א" כנגד יעקב, והמילוי אותיות
"לף" כנגד יוסף ל"פ בגי' 110 כמבואר לקמן.

(ה) עוד טעם לעיל סימן קעא, דחיי יוסף הם בחי' חיים ד"חסדים", וזהו ק"י בגי'
"ימין" בחי' חסד ע"ש.

(ו) וראה לקמן הערה 37.

לקוטי פירושים

א) מאה ועשר זהו כמספר מ"ה⁴ אדנ"י⁵, כי יסוד הוא המחרס, כמ"ש⁶ כי כל בשמים ובארץ דאחיד⁷ בשמיא ובארעא.
ב) גם, יסוד נקרא ברי"ת⁸, וביסוד נמשכים הג' אבות⁹ חסד

4) פירוש: כידוע, מ"ה בגי' אדם (המשפיע) ושם אדנ"י בחי' מלכות (המקבל).
ובחי' יסוד – יוסף מחבר מ"ה-אדנ"י". ראה ספר המאמרים ה'תרט"ו עמוד תרמג-תרמד.
תורת מנחם – ספר המאמרים מלוטט חלק ג סוף עמוד שלה ואילך. חלק ד עמוד רצה.
ושם מ"ה הוא כך: י"ד (20), ה"א (6), וא"ו (13), ה"א (45), מ"ה. ראה מאמרי אדמו"ר הזקן ענינים עמוד קפב ואילך. אור התורה ענינים עמוד רמ ואילך.
וזוהו מספר מ"ה עם אדנ"י הוא ק"י (45 + 65 = 110), דיוסף בחי' יסוד "מחברס".

5) ראה שער היחוד והאמונה ריש פרק ז, וז"ל: "תכלית בריאת העולם הוא בשביל התגלות מלכותו יתברך. . ושם המורה על מדת מלכותו יתברך הוא שם אדנות כי הוא ארון כל הארץ וכו'", ע"ש. וראה תורת מנחם – ספר המאמרים ה'תשי"ט עמוד ריג.

6) דברי הימים-א כט, יא. מ"ש "לך ה' הגדולה (חסד) והגבורה והתפארת והנצח וההוד כי כל בשמים ובארץ" ותרגם "דאחיד בשמיא וארעא" – "כי כל" קאי על יסוד (ובגי' "כי כל", לקוטי לוי יצחק, הערות לזוהר בראשית עמוד מג) המחבר שמים וארץ (שם פרשת ויחי עמוד רד). ובהערות לזוהר פ' שמות דברים ע' שלו, יסוד נקרא "כל" ומלכות "כלה". ע"י עוד בלקוטי לוי יצחק הערות לזוהר בראשית, פ' לך ריש עמוד נח, וסוף עמוד סג, כל רומז "כל" הה' זמנים דמילה (שבת פרק יט, משנה ה) שקטן נימול לח', ט', י', י"א, י"ב מספר כ"ל, שקאי על יסוד, כי מילה הוא ביסוד ברית קודש עיי"ש.

וראה שיחות קודש ה'תשמ"א פרשת בהעלותך (סעיף מ) דיסוד נק' כל דאין בה פסולת וכו'.

לקוטי לוי יצחק אגרות קודש עמוד עדר וז"ל: היסוד ממשיך מכל הגוף, שלכן נק' כל שכולל הכל, ע"ש. ראה רמב"ם הלכות דעות פ"ד ה"ט "שכבת זרע היא כח הגוף וחיו" ע"ש. ועיין לקוטי שיחות חלק יט עמוד 396. ילקוט לוי יצחק עה"ת חלק א סימן כד. וראה הערה 7.

7) ראה ביאורי זוהר להצמח צדק עמוד קעא וז"ל: וכמ"ש כי כל דאחיד בשמיא ובארעא שמביא השפע כמו שהיא משמיא לארעא כו', דהנה ידוע שהצדיק נקרא טוב כמ"ש אמרו צדיק כי טוב וכמו טבע הטוב להטיב שיטיב מן השפע שבעצמו וכל אשר לו ממש יתן בלא צמצום כו' וד"ל. וזהו ויחי יעקב בארץ מצרים י"ז שנה דוקא כי טוב גימטריא י"ז והוא בחי' יוסף בחי' יסוד שנקרא צדיק כידוע בלק"ת שראשי תיבות דאת השמים ואת הארץ שם אהו"ה, והוא גימטריא י"ז שהוא בחי' טוב, דצדיק עליון שמחבר את השמים ואת הארץ כמ"ש כי כל בשמים ובארץ ותרגומו דאחיד בשמיא וארעא וכן הלא את השמים ואת הארץ אני מלא וזהו בחי' יסוד דאחיד בשמים וארץ ונקרא צדיק יסוד עולם ואחיד בשניהם בשוה מטעם הנ"ל בשמיא האור מאצילות לבי"ע כמו שהוא בלי צמצום והעלם כלל כו' כנ"ל, ע"ש.

8) כמאמר שם בתקוני זהר "יסוד סיומא דגופא אות ברית קודש".
9) כידוע אברהם בחי' חסד, יצחק גבורה, יעקב תפארת. ראה לקוטי תורה ואתחנן ה, א ואילך.

וראה אור התורה ויחי עמוד 2244-תתשכג. ועוד. דכל המשכה והשפעה צ"ל ע"י ג' בחינות, חסד גבורה ותפארת, והן:

כ' מנחם-אב תשע"ו

גבורה תפארת כי המשכתם למלכות הוא ע"י יסוד, ויסוד הוא בחי' קשת כמ"ש ביוסף¹⁰ ותשב באיתן קשתו, שבקשת¹¹ יש ג' גוונים דהיינו חסד גבורה תפארת¹², הנה חיי האבות היו קע"ה¹³ ק"פ קמ"ז

(א) מתחלה הרצון והחשק להשפיע בחי' "חסד".

(ב) תנועת ההסתלקות שלא להשפיע כמו שהוא בדרגת המשפיע, היינו לצמצם ההשפעה – "גבורות".

(ג) בחי' שלישית והוא ההכרעה, שיהי' ההשפעה במדה נכונה כדי שיוכל המקבל להכיל "תפארת", ע"ש.

וזהו שמבאר כאן ד"יוסף בחי' יסוד", מקבל ההשפעה מה"שלשה" אבות, אברהם (חסד), יצחק (גבורה), יעקב (תפארת). ראה גם הערה 12.

(10) בראשית מט, כד. ראה אור התורה וישב עמוד רנב וז"ל: יסוד נקרא קשת ע"ש הקמת הברית עד"מ שנמשל להקמת הקשת להיות יורה כחץ. וכמו שאמרו רז"ל קשתו ננערת כו' וכמ"ש ביוסף שהי' צדיק יסוד ותשב באיתן קשתו. ולכן יש ג' גווני הקשת היינו חג"ת שמהם מקור להיות הקמת הברית, ע"ש. ראה גם הערה 11.

(11) הג' גוונים ירוק סומך חיור שאתחוו בקשת דיסוד. פירוש: ראה סוטה לו, ב – אמר רב יוחנן משום רבי מאיר ותשב באיתן קשתו ששבה קשתו (שכתב זרעו ע"ש שיריה כחץ) לאיתנו ע"ש. וכן בבראשית רבה סוף פרק פז, נמתחה הקשת וחזרה ה"ד ותשב באיתן קשתו קשיותיו (ענין קישוי האבר) ע"ש. לעיל סימן צז הערה 24.

ומבואר בקבלה וחסידות (ראה אור התורה נח עמוד תרנא. משפטים עמוד א"שכ. נצבים עמוד א'רא. ועוד) ע"ד דוגמא "קשת" בענן, דיש בו ג' גוונים "לבן אדום ירוק" והם כנגד הג' בחי' "חסד גבורה תפארת", (לבן הוא חסד, אדום גבורה, וירוק הוא עירוב לבן ואדום, כן תפארת הוא שילוב חסד וגבורה).

וה"קשת" נעשה מצד הכאת אור השמש על הארץ, ומזה נעשה הג' גוונים* דהקשת, כך ע"י היחוד דכרך ונוקבא, דה"קשת" – אבר היסוד, כלול בו* ג' בחי' חסד גבורה ותפארת, ועי"ז נותן ההשפעה במלכות – בהנוקבא.

וכמו קשת זורק חיצים, כן הזרע יורה כחץ וכו'.

וזהו שמסביר, דיוסף – הקשת, כלול בו מהאבות: אברהם – חסד, יצחק – גבורה, יעקב – תפארת.

ומבאר כאן דכמו שהוא באופן ההשפעה, בחי' יסוד (יוסף) כלול מחג"ת (האבות), כן מרומז ב"גימטריא" דהאבות ויוסף ביחד בגי' "ברית" – (יסוד).

(* ראה הקדמת זוהר דף א, ב).

(12) ראה גם לקוטי לוי יצחק הערות לתניא עמוד נ' וז"ל: "יוסף יסוד נמשך מהג' אבות... וי"ל זהו מה שיוסף מספרו ג' פעמים "בן", היינו שהוא בן לכל הג' אבות".

וראה תורת מנחם – ספר המאמרים באתי לגני עמוד קעב וז"ל: צדיק הוא יסוד ומספרו ג' פעמים חיים, שהם הג' בחי' חיים דאמונה יראה ואהבה המאירים ביסוד, וכמו שביוסף יסוד נמשך מהג' אבות, שזהו מה שיוסף מספרו ג' פעמים בן, היינו שהוא בן לכל הג' אבות. ע"ש.

(13) אברהם קע"ה שנה (בראשית כה, ז). יצחק ק"פ שנה (שם לה, כח). יעקב קמ"ז שנה (שם מז, כח). וזהו קע"ה (175), + ק"פ (180), + קמ"ז (147) = 502, תק"ב.

לקוטי פירושים

מספר¹⁴ תק"ב, ונשאר ממספר¹⁵ ברי"ת ליסוד עצמו ק"י, זהו שיוסף אתקיים ק"י שנין.

ג) גם, יסוד נקרא צדיק¹⁶ כמ"ש¹⁷ וצדיק יסוד עולם, וביסוד הוא שם שד"י¹⁸, הנה שד"י הוא מספר צדי"ק ק"י דהיינו שחיי הצדיק

(14) ראה גם לעיל סימן קכו.

(15) פירוש: תק"ב (502), + ק"י (110) = 612, כמנין ברי"ת, ונמצא דשני חיי האבות "אברהם" קצ"ה (175), + "יצחק" ק"פ (180), + "יעקב" קמ"ז (147), + "יוסף" ק"י (110) = 612 בגימטריא ברי"ת.

(16) ראה הערה 17. לעיל סימן ע.

(17) משלי י, כה. ראה ביאורי הוזהר לאדמו"ר האמצעי פרשת נח דף ה, א (ד"ה ר' חייא פתח וכו') וז"ל: הנה בחי' צדיק הוא בחי' יסוד שהוא גוף האור השפע הנשפע מלמעלה למטה, וזהו הנקרא צדיק להיותו ממשיך שפע זאת, כמו הצדקה שהוא ההשפעה, והמשפיע נק' צדיק שמשפיע צדקות... שנק' צדיק באמת ע"י בחי' השפעתו בתמידות כמו משה רעיא מהימנא להשפיע כל התורה לישראל, וכן בכל דור בחי' המשפיע לישראל נק' צדיק וע"ז נאמר וצדיק יסוד עולם. וראה הערה 18 אות ד.

(18) שם "שד"י הוא במדת היסוד: בכתבי התורת לוי יצחק ולקוטי לוי יצחק, מובא כמה טעמים בזה, ומהם:

א) פרי' ורבי' – מאבר יסוד – הוא מהשם "שדי" כמ"ש (תולדות כח, ג) "ואל שדי יברך אותך ויפרך וירכך (תורת לוי יצחק, חידושים וביאורים בש"ס עמוד לו).

ב) שדי' מלשון שדי' והשלכה כי הטיפה יורה כחץ, ראה פרש"י בראשית מט, כה "ואת שדי ויברכך... ברכת שדים ורחם", ו"שְׁדִים" קאי על האב המוליד וז"ל: ברכתא דאבא ואמא, כלומר יתברכו המולידים והיולדות, שיהיו הזכרים מזריעין טיפה הראוי' להריון... שדים כאן על שם שהזרע יורה כחץ, ע"ש. (תורת לוי יצחק עמוד רכג).

ג) שדי מלשון די, שיהי די* דהיינו גבול ומדה, וידוע דבטפת זרע מלובש בו כל כחות הגוף והנפש רק שהכל בא בבחי' גבול ומדה הנק' גבורה שביסוד, וזהו שם "שדי" (לקוטי לוי יצחק הערות בראשית עמוד קנא, לעיל סימן כ).

ד) כתיב "צדיק יסוד עולם", ור"ת וס"ת הוא מספר "שדי". (לקוטי לוי יצחק, הערות לזהר בראשית עמוד קנג).

ה) רמז בגי' "שדי" הוא מספר ב' פעמים "זקן" (זקן עליין וזקן תחתון), ויסוד הוא סימן לזקן דסריס אין לו הדרת פנים זקן (יבמות פ, ב. שבת קנב, א), ובזקן יש י"ג תיקוני דיקנא, והוא הי"ג בריתות האמורה במילה (תורת לוי יצחק עמוד שפח).

ו) האותיות האחרונות ד"מילוי" שם שדי בגי' בן בת, והאותיות האמצעיות הם "ילוי" – לוי המורה על התחברות יסוד בנוקבתו כמ"ש (מלכים א ז, לו) כמעד איש וזוית. (לקוטי לוי יצחק, שמות-דברים עמוד סו)

ז) לקוטי לוי יצחק הערות לזוהר שמות-דברים עמוד קכב, שמביא מעץ חיים שער מ"ן ומ"ד דרוש ה', ובמשנת חסידים מס' שמות פרק ג' משנה ז' דבשם שדי' + הד' ציורים שבו הוא בגימטריא ברי"ת (מובא בילקוט לוי יצחק עה"ת חלק א סימן ק).

(* ראה חגיגה יב, א. זהר חלק ג דף יא, ב. רש"י מקץ מג, ד.

כ' מנחם-אב תשע"ו

בחינת יסוד, הוא ק"י.

ד) גם יש לומר, אות¹⁹ א' הוא בתפארת, כי שם מ"ה שהוא²⁰ בתפארת הוא במילוי²¹ אלפי"ן, והוא אות א' דאמת, שאמת הוא מדתו של²² יעקב — ²³תפארת, והוא אות²⁴ חיים, כי בלי א' נשאר מת ח"ו.

וכן תפארת — פאר²⁵, האות המרכזי הוא א', ובלי הא' נשאר תפר"ת שהוא מספר ה' פעמים גבורה²⁶, ומ"פאר" נשאר²⁷ פ"ר שהוא

---

(19) מבאר כאן ד' דברים בשייכות לאות "א" ליעקב, והם:

(א) יעקב הוא בחי' תפארת, ושם מ"ה הוא במילוי "אלפי"ן (אות אלף).

(ב) יעקב הוא בחי' "אמת", והאות המרכזי הוא "א", דבלי אות א' הוא "מת".

(ג) האות המרכזי ד"תפארת" — "פאר" הוא אות "א".

(ד) אות א' הוא בצירוי יו"י בגי' שם הוי', וסתם שם הוי' הוא ב"תפארת" (תניא —

אגרת הקודש סימן יב).

(20) ומובא רמז בזה מ"ש (ישעי' מד, יג) "כתפארת אדם", וכנ"ל אד"ם בגי' מה, ואף שמבואר דשם מ"ה קאי על ז"א (הששה מדות), הנה זהו בכללות, אבל בפרטיות מדת ה"תפארת" הוא שם מ"ה. והטעם הוא, שמדת ה"תפארת" כולל כל הוי' קצות.

וראה לקוטי לוי יצחק לקוטים על מאחז"ל עמוד קמד וז"ל: והנה בהששה מדות דז"א, שזהו שז"א הוא בתפארת דז"א, כי תפארת* כולל כל הוי' מדות שזהו שתפארת הוא אות אמת, ע"ש.

(* ראה לעיל סימן קסד הערה 3.

(21) כנ"ל בהערה 3, שם מ"ה הוא: יו"ד, ה"א, וא"ו, ה"א, בגי' מ"ה, וזהו נקרא ב"מילוי אלפי"ן, דאותיות הו"ה הם במילוי אות א', משא"כ האות י' ראשונה הם בכל השמות בשוה מילוי יו"ד וד"ל.

(22) וכמ"ש (מיכה ז, כ) "תתן אמת ליעקב". ראה תניא סוף פי"ג. תורה אור פרשת נח יא,

א.

(23) יעקב בחי' תפארת: ראה זהר חלק א דף קנז, ב. חלק ג דף שב, א. לקוטי תורה פרשת ואתחנן ה, ב.

(24) וזהו שיעקב אבינו לא מת (תענית ה, ב). ראה לעיל סימן קסח.

(25) פירוש: שרש תיבת "תפארת" הוא "פאר". והאות המרכזי של שניהם הוא אות "א".

(26) ה' פעמים גבורה $(216 \times 5) = 1080$, וכן "תפארת" = 1080.

(27) תיבת "פר" מרמז על ענין הגבורות, כמ"ש בלקוטי לוי יצחק הערות לזהר בראשית עמוד ק' טבע הגבורות להתפרד זה מזה, כי פירוד הוא מצד הגבורות, כמ"ש במאורי אור מע' פרד ע"ש. מנצפ"ך שהם הוי' גבורות מספרם פ"ר, שפירושו פירוד, דהיינו התחלקות ופירוד.

ובתורת לוי יצחק חידושים וביאורים לש"ס עמוד קלא, מציינן למ"ש בפרי עץ חיים שער חזרת העמידה סמוך לסוף פ"ז, שמפרש הפסוק באיוב (פרק טז, יב) "שָׁלוּ הַיַּיִתִי וַיִּפְרָגְנִי", ופי' במצודות דוד וז"ל שגו, [איוב אמר] יושב הייתי בשלוה, ופתאום עשה אותי לפרורים.

לקוטי פירושים

ה' גבורות מנצפ"ך²⁸, והיינו גבורות ודינים שמהם נמשך מיתה ר"ל, כמו²⁹ פרפ"ר ומת וכו'.

הרי שאות א' הוא בתפארת, וצירור א'³⁰ הוא יו"י הוא מספר שם הוי', ששם הוי' הוא בתפארת³¹ בכלל.

והנה המלוי דאות³² א' דתפארת, הוא ל' פ' שמספרם ק"י, זה שחיי יוסף – יסוד, שהוא המילוי³³ דא' – תפארת, היו ק"י.

וק"י ימי חייו³⁴ נחלקים ג"כ לל' ופ', שעד ל' שנה לא הי' בגדולה, כי עד י"ז שנה³⁵ הי' רועה את אחיו בצאן, ונקרא נער את בני בלהה ובני זלפה, והי"ג שנה שעד ל' הי' עבד במצרים וישב בבית

ע"ש.

(28) מנצפ"ך בגי' 280, כמספר פ"ר, וכידוע דאותיות מנצפ"ך הוא גבורות, ראה מאורי אור מע' מ' וז"ל: מנצפ"ך הם ה' גבורות, ולכן באים בסוף התיבה לתת גבול ומדה, כי כן טבע הגבורות. וראה לקוטי לוי יצחק הערות לזוהר שמות-דברים עמוד שמ וז"ל, כל מדה וגבול הוא מצד הגבורות וכמו ה' אותיות מנצפ"ך הבאים בסוף התיבה שעד פה תבוא ולא יותר. ע"ש.

ובתורת לוי יצחק, חידושים וביאורים בש"ס עמוד רכז, מנצפ"ך בגי' "גבורה דין" ע"ש. (29) ראה איכה רבה פרשה ב, יב. רמב"ם הלכות רוצח ושמירת נפש פרק ג הלכה ט. פרק ט הלכה יא.

(30) פירוש: אות "א" הוא צירוף, אות י' מלמעלה, ואת י' מלמטה, ואת ו' באמצע, והיינו אותיות "יו"י" (26) בגי' שם הוי'.

(31) ראה תניא אגרת הקדש סימן יב וז"ל: "סתם שם הוי' ב"ה שבכל התורה מורה על מדת התפארת כמ"ש בזה"ק לפי שכן הוא גילוי אור א"ס ב"ה הארה רבה ביתר שאת מאר מדותיו הקדושות יתברך" ע"ש. אור התורה ויקרא עמוד תקלג (מובא לעיל סימן קסח הערה (37).

תורה אור פרשת נח י, ב. לקוטי תורה תזריע כג, ג (מובא לעיל סימן פב הערה 4). אור התורה בראשית עמוד תתרסז. תתרסט. 2138. ועוד. וראה לעיל סימן ה' הערה 3 מהמובא ממאורי אור ערך ו'.

(32) מילוי אות א' הוא אותיות "אלף", ומבאר דאות "א" עצמה הוא כנגד יעקב – תפארת, והאותיות "ל-פ" הוא רמז ליוסף, והאותיות ל-פ הם המילוי – כמו התולדה – מהאות א', וזהו (ראה לעיל סימן ד) "אלה תולדות יעקב יוסף".

(33) ראה לעיל סימן ו', דגם ה"מילוי" דתיבת "אמת" בגימטריא "יוסף", ע"ש.

(34) מבאר: דהאותיות ל"ף – האותיות המילוי דאות א' – מרומז ליוסף, לא רק מצד המספר הכללי ל"ף בגי' ק"י (110), דהוא מספר הכללי דחיי יוסף, אלא הוא גם מדוייק ב"צירוף" האותיות, אות "ל" ואת "פ", (דהרי מספר הכללי ק"י יכול להיות בכמה וכמה אופנים), ומדוייק הוא בתכלית, דגם חיי יוסף נחלק בדיוק למספר ל' ומספר פ'.

(35) בראשית לז, ב.

כ' מנחם-אב תשע"ו

האסורים, וכשנעשה בן ל' שנה³⁶ בעמדו לפני פרעה נתעלה לגדולה ועמד בגדולתו פ' שנה, כמספר³⁷ יסוד".

לקוטי לוי יצחק, הערות לזהר בראשית עמוד קלד

* * *

בנוגע לשני חיי יוסף כתוב "ויחי יוסף מאה ועשר שנים", "וימת יוסף בן מאה ועשר שנים".

וצריך להבין:

(א) מדוע נאמר בכתוב פעמיים מספר שנותיו של יוסף (ובפרט שב' הפסוקים הם בסמיכות זל"ז, בענין והמשך אחד)?

(ב) שינוי הלשון: שבפסוק הראשון כתוב "ויחי יוסף מאה ועשר שנים", ובפסוק השני "וימת יוסף בן מאה ועשר שנים"?

ויש לומר א' הביאורים בזה:

לפי פירושו³⁸ הזהר (לעיל סימן קעא) שנתקצר מימי יוסף מפני שנתן ל"ז שנה לדוד, יש לומר, שפסוק השני מוסיף ההדגשה (רק) שנתקצר ימיו של יוסף (והטעם – למעליותא), משא"כ בפסוק הראשון מודגש אריכות ימים שלו עד שזכה לראות בני שלשים.

תורת מנחם התוועדויות ה'תש"נ חלק ד' עמוד 15.

ע"ש כל הביאור

---

(36) שם מא, מו.

(37) ראה גם לעיל סוף סימן ע. וסימן ה. ולפי המבואר כאן ולעיל סימן סה. סו, דיוסף קלך במצרים פ' שנה כמספר "יסוד" (80), נמצא – לפי ביאורי הקוטי לוי יצחק – "כל" פרטי חיי יוסף קשור עם בחינתו "יסוד".

(א) טו"ב שנה עם יעקב, טוב קשור עם יסוד (כנ"ל הערה 7. סימן סה הערה 3).

(ב) ואח"כ י"ג שנה עד שנתעלה לגדולה, כנגד י"ג בריחות (יסוד). ראה נדרים לא, ב (במשנה).

(ג) ואח"כ פ' שנה בגי' "יסוד".

סך הכל: טו"ב (17) + י"ג (13) + פ' (80 – יסוד) = 110, מספר כל ימי יוסף, דכל מהות חיי יוסף הי' קשור עם בחינתו "יסוד".

(38) ראה עד"ו הדיוק באברהם בילקוט לוי יצחק עה"ת חלק א' סימן קפג (וראה שם הערה 4 הביאור בנוגע יעקב).

